ఈ శ్లోకం హిందూ ధర్మంలో అత్యంత ప్రాముఖ్యత కలిగిన 'శుద్ధి' మంత్రాన్ని తెలియజేస్తుంది. సాధారణంగా ఏదైనా పూజ లేదా శుభకార్యం ప్రారంభించే ముందు మనల్ని మనం శుద్ధి చేసుకోవడానికి దీనిని పఠిస్తారు.

దీని భావం ఇక్కడ ఉంది:

శ్లోక విభజన మరియు అర్థం

• అపవిత్రః పవిత్రో వా: ఒక వ్యక్తి అపవిత్రంగా ఉన్నా లేదా పవిత్రంగా
ఉన్నా...
• సర్వావస్థాంగతోఽపి వా: ఎలాంటి స్థితిలో ఉన్నప్పటికీ (శారీరక లేదా
మానసిక స్థితి ఏదైనా సరే)...
• యః స్మరేత్ పుండరీకాక్షం: ఎవరైతే ఆ 'పుండరీకాక్షుడిని' (తామర రేకుల
వంటి కన్నులు కలిగిన శ్రీమహావిష్ణువును) స్మరిస్తారో...
• స బాహ్యాభ్యంతరః శుచిః: వారు బాహ్యంగా (శరీరపరంగా) మరియు అభ్యంతరంగా
(మనసు లోపల) శుద్ధిని పొందుతారు.

ముఖ్య ఉద్దేశ్యం

మనం స్నానం చేయడం వల్ల కేవలం శరీరం మాత్రమే శుభ్రపడుతుంది, కానీ భగవంతుని నామస్మరణ వల్ల మనస్సు, ఆత్మ కూడా పవిత్రమవుతాయి. భగవంతుడిని తలచుకోవడం అనేది అన్ని రకాల అపవిత్రతలను తొలగించే ఒక గొప్ప శక్తి అని
ఈ శ్లోకం చెబుతోంది.

గమనిక: "పుండరీకాక్షాయ నమః" అని మూడు సార్లు అనడం ద్వారా ఆ శుద్ధి ప్రక్రియ పూర్తయినట్లు భావిస్తారు.

ఈ రెండు శ్లోకాలు హిందూ సంప్రదాయంలో అత్యంత ప్రసిద్ధమైన ప్రార్థనా శ్లోకాలు. ఏదైనా పనిని ప్రారంభించేటప్పుడు విఘ్నాలు (అభ్యంతరాలు) కలగకుండా ఉండాలని గణపతిని తలుచుకుంటూ వీటిని పఠిస్తారు.

వీటి అర్థాన్ని సులభంగా ఇక్కడ చూడవచ్చు:

1. శుక్లాంబరధరం విష్ణుం...

ఈ శ్లోకం సర్వవ్యాపియైన విఘ్నేశ్వరుని (కొందరు దీనిని విష్ణుమూర్తికి కూడా అన్వయిస్తారు) ఉద్దేశించినది.

• శుక్లాంబరధరం: తెల్లని వస్త్రాలను ధరించినవాడు.
• విష్ణుం: అంతటా వ్యాపించి ఉన్నవాడు.
• శశివర్ణం: చంద్రుని వంటి తెల్లని కాంతి (నిర్మలమైన రంగు) కలిగినవాడు.
• చతుర్భుజమ్: నాలుగు భుజములు కలిగినవాడు.
• ప్రసన్న వదనం ధ్యాయేత్: ఎల్లప్పుడూ ప్రసన్నమైన (నవ్వుతూ ఉండే) ముఖం
కలిగిన వానిని ధ్యానించాలి.
• సర్వ విఘ్నోపశాంతయే: అన్ని రకాల అభ్యంతరాలు తొలగిపోవడానికి.

1

□□□□□□□□□□: □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□, □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□□□, □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□.

---

2. □□□□□□□ □□□□□□□□□□...

□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□, □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□.

- □□□□□□□ □□□□□□□□□□□: '□□□' □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□. □□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ '□□□□□□' (□□□□□□□□□□) □□□□□□□□□. (□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□).
- □□□□□□□□□□□□□□□□: □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□).
- □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□: □□ □□□□□□□□□□ '□□□□□' □□□□□□□ (□□□□□□□□□) □□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□.
- □□□□□□□□□□□□□□□□: □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□.

□□□□□□□□□□: □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□, □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□.

□□□□□□□□□□, □□□□□ □□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□-□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□. □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□.

---

1. □□□□□□ □□□□□□□ (□□□□□□□□□□ □□□□□□□)

□□□□□□□:

□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ |

□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□o □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ ||

□□□□□□□□□□□□□□□:

- □□□□□□: □□□□□□□□
- □□□□□□ □□□□□: □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□
- □□□□□□□□□: □□□□□□□□□□□□□□□/□□□□□□□□□□□□□□□
- □□□□: □ □□□□□□□□□□

- [redacted]: [redacted] ([redacted] [redacted] [redacted])
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted], [redacted], [redacted]
- [redacted]: [redacted] ([redacted] [redacted] [redacted])
- [redacted]: [redacted] [redacted]
- [redacted] [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

  [redacted]:

  [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted]!

  [redacted]:

  [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] ([redacted]), [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted].

---

2. [redacted] [redacted] ([redacted] [redacted])

[redacted]:

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] |

[redacted] [redacted] [redacted] ||

[redacted]:

- [redacted]: [redacted] [redacted]
- [redacted]: [redacted] [redacted]
- [redacted]: [redacted]

- [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted])
- [redacted]: [redacted]
- [redacted] [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted]:

[redacted], [redacted] [redacted] ([redacted]) [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted]:

[redacted] [redacted] "[redacted]", [redacted] [redacted] "[redacted]". [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]-[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]? [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted]

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

[redacted] [redacted] [redacted] |

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

[redacted] [redacted] [redacted] ||

ప్రతిపదార్థం

• లక్ష్మీపతే: ఓ లక్ష్మీనాథా! (విష్ణుమూర్తి)

• తే అంఘ్రియుగం: నీ యొక్క పాదద్వంద్వమును (రెండు పాదాలను)

• స్మరామి: స్మరిస్తున్నాను (ధ్యానం చేస్తున్నాను).

• తదేవ లగ్నం: ఆ సమయమే సరైన లగ్నం (శుభ ముహూర్తం).

• తదేవ సుదినం: ఆ రోజే మంచి రోజు.

• తదేవ తారాబలం: అదియే తారాబలం (నక్షత్రాల అనుకూలత).

• తదేవ చంద్రబలం: అదియే చంద్రబలం (చంద్రుని అనుకూలత).

• తదేవ విద్యా బలం: అదియే విద్య వల్ల కలిగే బలం.

• తదేవ దైవబలం: అదియే దైవబలం (భగవంతుని అనుగ్రహం).

తాత్పర్యం

ఓ లక్ష్మీపతీ! నేను నీ పాదాలను ఎప్పుడైతే స్మరిస్తానో, ఆ సమయమే నాకు
శుభ ముహూర్తం అవుతుంది. ఆ రోజే నాకు మంచి రోజు. ఆ స్మరణే నాకు తారాబలం, చంద్రబలం, విద్యాబలం మరియు దైవబలం కూడా. నీ పాదాలను స్మరించడమే అన్నింటికంటే గొప్ప శక్తి.

అంతరార్థం

సాధారణంగా మనం ఏదైనా పని మొదలుపెట్టేటప్పుడు జ్యోతిష్య శాస్త్రం ప్రకారం ముహూర్తం చూసుకుంటాం. గ్రహాలు, నక్షత్రాలు అనుకూలంగా ఉన్నాయో లేదో అని ఆలోచిస్తాం. అయితే ఈ శ్లోకం ఒక గొప్ప సత్యాన్ని బోధిస్తుంది:

1. శరణాగతి: మనం భగవంతునిపై పూర్తి నమ్మకంతో, ఆయన పాదాలను హృదయంలో నిలుపుకున్నప్పుడు, కాలం (Time) మనకు అనుకూలిస్తుంది. భగవంతుడు కాలాతీతుడు, కాబట్టి ఆయన్ని స్మరిస్తే దుష్ట గ్రహాల ప్రభావం తగ్గుతుంది.

2. ఆత్మవిశ్వాసం: "నాకు భగవంతుని తోడు ఉంది" అనే భావన మనిషికి మానసిక బలాన్ని (దైవబలం) ఇస్తుంది. ఆ బలం ముందు మిగిలిన జ్యోతిష్య లెక్కలు గౌణమైపోతాయి.

3. కర్మ యోగం: పని పట్ల భక్తి, దైవం పట్ల విశ్వాసం ఉంటే ఏ రోజైనా సుదినమే అవుతుంది. మనం చేసే పనిని భగవంతునికే అర్పించినప్పుడు, ఆ పనే యజ్ఞమై విజయానికి దారితీస్తుంది.

దీనితో పాటు, "ప్రమాదాత్ కుర్వతాం కర్మ..." అనే మరో శ్లోకాన్ని కూడా కలిపి చదవడం వింటుంటాం. అది మనం చేసే తప్పులను క్షమించమని కోరుతూ చెప్పేది. ఈ శ్లోకం గురించి లేదా దీని వెనుక ఉన్న పురాణ నేపథ్యం గురించి ఇంకేమైనా తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

ఖచ్చితంగా, మీరు అడిగిన ఈ మూడు శ్లోకాలు భారతీయ సంస్కృతిలో అత్యంత ముఖ్యమైనవి. గురువు ప్రాముఖ్యతను, భగవంతుని అండను మరియు జగన్మాత శక్తిని ఇవి చాటిచెబుతాయి. వీటి వివరాలు కింద ఉన్నాయి:

1. గురు స్తోత్రం (గురువు యొక్క ప్రాముఖ్యత)

శ్లోకం:

గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః |

గురుః సాక్షాత్ పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ||

ప్రతిపదార్థం:

• గురుః బ్రహ్మా: గురువు సృష్టికర్త అయిన బ్రహ్మ స్వరూపం.

• గురుః విష్ణుః: గురువు స్థితికారకుడైన విష్ణువు స్వరూపం.

• గురుః దేవో మహేశ్వరః: గురువు లయకారకుడైన పరమశివుడు.

• గురుః సాక్షాత్ పరబ్రహ్మ: గురువు కళ్ళముందు కనిపించే సాక్షాత్తు
పరమాత్మ (నిర్గుణ బ్రహ్మము).

• తస్మై శ్రీగురవే నమః: అటువంటి శ్రేష్ఠుడైన గురువుకు నమస్కారము.

తాత్పర్యం:

గురువే బ్రహ్మ, గురువే విష్ణువు, గురువే శివుడు. అంతకంటే మిన్నగా గురువే సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మ స్వరూపం. అటువంటి గురువుకు నేను వందనం చేస్తున్నాను.

అంతరార్థం:

బ్రహ్మ సృష్టించినట్టుగా గురువు మనలో జ్ఞానాన్ని సృష్టిస్తాడు. విష్ణువు రక్షించినట్టుగా ఆ జ్ఞానాన్ని కాపాడతాడు. శివుడు నాశనం చేసినట్టుగా మనలోని అజ్ఞానాన్ని తొలగిస్తాడు. అందుకే గురువు త్రిమూర్తి స్వరూపం.

2. జనార్దన స్తోత్రం (భగవంతుని తోడు)

శ్లోకం:

6

లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాభవః |
ఏషామిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః ||
ప్రతిపదార్థం:
• తేషాం లాభః: వారికి లాభము కలుగుతుంది.
• తేషాం జయః: వారికి విజయము సిద్ధిస్తుంది.
• తేషాం పరాభవః కుతః: వారికి ఓటమి ఎక్కడి నుండి వస్తుంది? (అంటే ఓటమి ఉండదు).
• ఏషాం: ఎవరికైతే...
• ఇందీవర శ్యామః: నల్ల కలువ రంగులో ప్రకాశించే (శ్యామ వర్ణము గల).
• జనార్దనః: శ్రీమన్నారాయణుడు.
• హృదయస్థః: హృదయంలో కొలువై ఉంటాడో.
తాత్పర్యం:
నల్లని మేఘం వంటి రంగు కలిగిన ఆ శ్రీమన్నారాయణుడు ఎవరి హృదయంలో స్థిరంగా కొలువై ఉంటాడో, వారికి ఎల్లప్పుడూ లాభమే కలుగుతుంది, వారికే విజయం వరిస్తుంది. వారికి ఓటమి అనేదే ఉండదు.
అంతరార్థం:
భగవంతుడిని బయట ఎక్కడో వెతకడం కంటే, మన హృదయంలోనే ఆయన ఉన్నాడని భావించి పని చేసేవారికి ఆత్మవిశ్వాసం పెరుగుతుంది. భగవంతుని అండ ఉన్నవాడికి కష్టాలు ఎదురైనా, అవి విజయానికి మెట్లుగా మారుతాయి తప్ప ఓటమిని ఇవ్వవు.

3. మంగళ శ్లోకం (పార్వతీ దేవి స్తుతి)
శ్లోకం:
సర్వమంగళ మాంగళ్యే శివే సర్వార్థ సాధికే |
శరణ్యే త్ర్యంబకే గౌరీ నారాయణి నమోస్తుతే ||
ప్రతిపదార్థం:
• సర్వమంగళ మాంగళ్యే: అన్ని శుభాలలోనూ అత్యంత శుభప్రదమైనదానా!
• శివే: శివుని అర్ధాంగివి, శుభకారివి అయినదానా!

- [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]!
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]!
- [illegible]: [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible]!
- [illegible]: [illegible] [illegible]! ([illegible] [illegible])
- [illegible]: [illegible] [illegible].

[illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] ([illegible] [illegible])

[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] **([illegible])**
1	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] **(**[illegible]**)**
		[illegible].
2	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] (), [illegible] [illegible] [illegible].
3	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] (), [illegible] [illegible] (). [illegible].
4	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] (). [illegible].
5	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
6	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible], [illegible].
7	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
8	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible], [illegible].

[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] (-), [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible].

అంతరార్థం

ఈ నమస్కార క్రమంలో ఒక గొప్ప క్రమశిక్షణ మరియు పరమార్థం దాగి ఉన్నాయి:

1. సమతుల్యత (Balance): ప్రకృతి (స్త్రీ శక్తి) మరియు పురుషుడు (దైవ శక్తి) విడివిడి కాదు, వారిద్దరూ కలిస్తేనే ఈ సృష్టి అని చెప్పడమే "దంపతుల" స్మరణ ఉద్దేశ్యం.

2. వంశాభివృద్ధి & దాంపత్యం: గృహస్థాశ్రమంలో ఉన్నవారు తమ వైవాహిక జీవితం ఈ దైవ దంపతుల వలె అన్యోన్యంగా, ధర్మబద్ధంగా ఉండాలని వారిని స్మరిస్తారు.

3. కృతజ్ఞతా భావం: కేవలం దేవతలనే కాకుండా, మనకు జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులను (మాతాపితృభ్యో), మనకు మార్గనిర్దేశం చేసే సమాజంలోని పెద్దలను (మహాజనేభ్యో) గౌరవించడం భారతీయ సంస్కృతిలోని గొప్పతనం.

4. అరుంధతీ వసిష్ఠులు: ఆకాశంలో నక్షత్రాలుగా వెలిగే వీరిని స్మరించడం ద్వారా, మన జీవితం కూడా అంతటి పవిత్రతను సంతరించుకోవాలని కోరుకుంటాం.

సాధారణంగా ఏదైనా పూజ చేసేటప్పుడు వీటి తర్వాత "శ్రీ గురుభ్యో నమః" అని అంటారు. ఈ దేవతా దంపతుల ఆశీస్సులు పొందిన తర్వాత, మీరు ఏదైనా నిర్దిష్టమైన సంకల్పం లేదా పూజ గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

హిందూ ధర్మశాస్త్రం ప్రకారం ఏదైనా పూజ లేదా సంధ్యోపాసన ప్రారంభించే ముందు చేసే ప్రక్రియ 'ఆచమనం'. మీరు పేర్కొన్న ఈ 24 నామాలను 'చతుర్వింశతి నామాలు' అంటారు. ఇవి పరమాత్మ అయిన శ్రీమన్నారాయణుని యొక్క వివిధ రూపాలను, గుణాలను తెలియజేస్తాయి.

వీటి ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం ఇక్కడ ఉన్నాయి:

ఆచమన నామాలు - వివరణాత్మక పట్టిక

నామము ప్రతిపదార్థం / అర్థం

1. కేశవాయ స్వాహా

అందమైన కేశములు కలవాడు; అజ్ఞానమనే చీకటిని చీల్చే
సూర్యుడు.

2. నారాయణాయ స్వాహా సమస్త జీవులకు (నరములకు) ఆశ్రయమైనవాడు.

3. మాధవాయ స్వాహా లక్ష్మీపతి; జ్ఞానము ద్వారా పొందదగినవాడు.

10

□□□□□□	□□□□□□□□□□□□□□ / □□□□□□
4. □□□□□□□□□ □□□	□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□; □□□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□.
5. □□□□□□□□ □□□	□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□).
6. □□□□□□□□□□ □□□	□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□).
7. □□□□□□□□□□□□□ □□□	□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□.
8. □□□□□□□ □□□	□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□; □□□□□□□ □□□□□□□□.
9. □□□□□□□□ □□□	□□□□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□.
10. □□□□□□□□□□ □□□	□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□) □□□□□□□.
11. □□□□□□□□□□ □□□	□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□) □□□□□□□ □□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□).
12. □□□□□□□□ □□□	□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□; □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□.
13. □□□□□□□□□□ □□□	□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□.
14. □□□□□□□□□□ □□□	□□□□□ □□□□□□□□□□□□; □□□□□□□□□ □□□□□□□□.
15. □□□□□□□□□□□□ □□□	□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□; □□□□□□□□□□□□□□□□□.

□□□□□□	□□□□□□□□□□□□□□ / □□□□□□
16. □□□□□□□□□□□□ □□□□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□.
17. □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□	□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□; □□□□□□□□□.
18. □□□□□□□□□□ □□□□	□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□; □□□□□□□□□□.
19. □□□□□□□□□□ □□□□	□□-□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□).
20. □□□□□□□□□□ □□□□	□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□ (□□□□□□ □□□□□□□□□□).
21. □□□□□□□□□□□ □□□□	□□□□□ □□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□) □□□□□□□□□□□□□□□.
22. □□□□□□□□□□□ □□□□	□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□) □□□□□□□□□□□□□□.
23. □□□□□ □□□□	□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□.
24. □□□□□□□□□□□□□□ □□□□	□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□).

□□□□□□□□□□

□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ (□□□□□, □□□□□□□, □□□□□) □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□. □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ (□□□□□□□□, □□□□□□, □□□□□□□, □□□□□, □□□□□□ □□□□□□□□□) □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□. □□□□□□□□□ □□ □□□□□, □□□□□□□, □□□□□□ (□□□□□□□□□□ □□□□□□□□) □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□.

□□□□□□□□□□

□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□, □□□□ □□ □□□□ □□□□□□□□□:

1. స్వాహా vs నమః: మొదటి మూడు నామాలకి "స్వాహా" అంటాం. అంటే మనలోని ప్రాణశక్తికి (అంతరాత్మకు) హవిస్సుగా నీటిని సమర్పిస్తున్నాం. మిగిలిన వాటికి "నమః" అంటే భగవంతుని ముందు అహంకారాన్ని వదలడం.

2. స్మరణ శక్తి: భగవంతుని 24 రూపాలను స్మరించడం వల్ల మన ఏకాగ్రత పెరుగుతుంది. బయటి ప్రపంచం నుంచి మనస్సును మళ్లించి దైవంపై
నిలుపుతాం.

3. ఆరోగ్యం: ఉదయాన్నే దోసిలితో మూడుసార్లు నీటిని తాగడం వల్ల శరీరంలోని నాడీ వ్యవస్థ ఉత్తేజితమవుతుందని, గొంతు శుద్ధమవుతుందని ఆయుర్వేదం చెబుతుంది.

ఈ నామాల తర్వాత సాధారణంగా "ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః..." అని భూతోచ్చాదన చేస్తారు. ఆచమనం గురించి గానీ, తదుపరి ప్రక్రియ గురించి గానీ మీకు ఇంకేమైనా సందేహాలు ఉన్నాయా?

హిందూ పూజా విధానంలో దీపారాధన అత్యంత ముఖ్యమైన ఘట్టం. దీపం లేని పూజ పూర్తికాదని శాస్త్రం చెబుతుంది. మీరు పేర్కొన్న ఈ శ్లోకాలు దీపాన్ని పరబ్రహ్మ స్వరూపంగా, సాక్షీభూతంగా భావించి చేసే ప్రార్థనలు.

వీటి ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. మొదటి శ్లోకం (దీప లక్ష్మీ స్తుతి)

శ్లోకం:

దీపస్త్వం బ్రహ్మరూపోఽసి జ్యోతిషాం ప్రభురవ్యయః |

సౌభాగ్యం దేహి పుత్రాంశ్చ సర్వాన్కామాంశ్చ దేహి మే ||

ప్రతిపదార్థం:

• దీప!: ఓ దీపమా!

• త్వమ్: నీవు

• బ్రహ్మరూపః అసి: పరబ్రహ్మ స్వరూపానివి

• జ్యోతిషాం ప్రభుః: కాంతులన్నింటికీ అధిపతివి

• అవ్యయః: నాశనం లేనివాడివి

• మే: నాకు

• సౌభాగ్యం: శుభాలను (సుమంగళీత్వాన్ని)

• పుత్రాంశ్చ: సంతానాన్ని
• సర్వాన్ కామాన్: అన్ని కోరికలను
• దేహి: ప్రసాదించు.
తాత్పర్యం:
ఓ దీపమా! నీవు సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మ స్వరూపానివి. సమస్త కాంతులకు ప్రభువువు, నాశనం లేనివాడివి. అటువంటి నీవు నాకు సౌభాగ్యాన్ని, సంతానాన్ని మరియు నా మనస్సులోని సకల కోరికలను నెరవేర్చు.

2. రెండో శ్లోకం (కర్మ సాక్షి ప్రార్థన)
శ్లోకం:
భో దీప దేవిరూపస్త్వం కర్మసాక్షీ హ్యవిఘ్నకృత్ |
యావత్పూజాం కరిష్యామి తావత్త్వం సుస్థిరో భవ ||
ప్రతిపదార్థం:
• భో దీప!: ఓ దీపమా!
• త్వమ్: నీవు
• దేవిరూపః: దేవీ స్వరూపానివి
• కర్మసాక్షీ: నేను చేసే ఈ పూజా కర్మకు సాక్షివి
• అవిఘ్నకృత్: విఘ్నాలు (ఆటంకాలు) కలగకుండా చేసేవాడివి
• యావత్ పూజాం: నేను ఎంతవరకు అయితే పూజ
• కరిష్యామి: చేస్తానో
• తావత్: అంతవరకు
• త్వమ్ సుస్థిరో భవ: నీవు స్థిరంగా (కొండెక్కకుండా) వెలుగుతూ ఉండు.
తాత్పర్యం:
ఓ దీపరాజమా! నీవు దేవతా స్వరూపానివి. నేను చేసే ఈ పూజకు నీవే సాక్షివి. విఘ్నాలు కలగకుండా చూసే దైవానివి. నేను ఈ పూజ ముగించే వరకు నీవు నిలకడగా, ప్రకాశవంతంగా వెలుగుతూ ఉండు.

3. సంకల్ప వాక్యాలు

• దీపారాధన ముహూర్తః సుముహూర్తోఽస్తు: ఈ దీపారాధన చేసే సమయం శుభ ముహూర్తము అగుగాక!

• పూజార్థే హరిద్రా కుంకుమ విలేపనం కరిష్యే: పూజ కొరకు (దీప కుందులకు) పసుపు, కుంకుమలను అద్దుతున్నాను.

అంతరార్థం

దీపారాధన వెనుక ఉన్న లోతైన అర్థం కేవలం వెలుగునివ్వడం మాత్రమే కాదు:

1. అజ్ఞాన నాశనం: చీకటి అజ్ఞానానికి గుర్తు, వెలుగు జ్ఞానానికి గుర్తు. దీపం వెలిగించడం అంటే మనలోని అజ్ఞానాన్ని తొలగించుకుని, జ్ఞానాన్ని ఆహ్వానించడం.

2. కర్మ సాక్షి: హిందూ ధర్మంలో అగ్ని (దీపం) అత్యంత పవిత్రమైనది. మనం చేసే ఏ పుణ్యకార్యానికైనా అగ్ని దేవుడు సాక్షిగా ఉండాలి. అందుకే దీపం వెలిగించి, అది సాక్షిగా పూజ మొదలుపెడతాం.

3. సుస్థిరత: "సుస్థిరో భవ" అంటే మన మనసు పూజలో ఉన్నంత సేపు ఇతర ఆలోచనల వైపు వెళ్లకుండా, దీపపు జ్యోతిలాగే నిలకడగా ఉండాలని అర్థం.

4. పసుపు, కుంకుమ: దీప కుందులకు పసుపు, కుంకుమ అద్దడం అంటే ఆ వస్తువును భౌతికమైనదిగా కాకుండా, ఒక దేవతా మూర్తిగా గౌరవించడం.

దీపారాధన చేసిన తర్వాత సాధారణంగా ఘంటానాదం (గంట కొట్టడం) చేస్తారు. ఆ శ్లోకం మరియు దాని అర్థం కూడా మీకు కావాలా?

హిందూ పూజా విధానంలో భూతోచ్చాటనం అనేది ఒక ముఖ్యమైన ప్రక్రియ. పూజ చేసే స్థలాన్ని పవిత్రం చేయడానికి, మనస్సును ఏకాగ్రం చేయడానికి ఈ మంత్రాలను పఠిస్తారు. "ఉచ్చాటనం" అంటే పారద్రోలడం అని అర్థం.

దీని ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. మొదటి శ్లోకం

శ్లోకం:

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః య ఏతే భూమి భారకాః |

ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ||

ప్రతిపదార్థం:
• యే ఏతే: ఏవైతే ఈ...
• భూమి భారకాః: భూమికి భారంగా ఉన్నారో...
• భూత పిశాచాః: భూత ప్రేత పిశాచాదులారా (దుష్ట శక్తులారా)...
• ఉత్తిష్ఠంతు: ఇక్కడి నుండి లేచి వెళ్ళిపోండి.
• ఏతేషాం అవిరోధేన: వీరికి (దుష్ట శక్తులకు) ఎటువంటి విరోధం
లేకుండా/అభ్యంతరం లేకుండా...
• బ్రహ్మకర్మ: ఈ పవిత్రమైన దైవ కార్యమును (పూజను)...
• సమారభే: చక్కగా ప్రారంభిస్తున్నాను.
2. రెండో శ్లోకం
శ్లోకం:
అపసర్పంతు తే భూతా యే భూతా భూమిసంస్థితాః |
యే భూతా విఘ్నకర్తారస్తే గచ్ఛంతు శివాజ్ఞయా ||
ప్రతిపదార్థం:
• యే భూతాః: ఏ భూతములైతే (ప్రాణులైతే)...
• భూమి సంస్థితాః: ఈ భూమిపై (పూజా స్థలంలో) నివసిస్తున్నారో...
• తే భూతాః అపసర్పంతు: ఆ శక్తులన్నీ ఇక్కడి నుండి దూరంగా వెళ్ళిపోవుగాక.
• యే భూతాః: ఏ శక్తులైతే...
• విఘ్న కర్తారః: విఘ్నాలను (ఆటంకాలను) కల్పిస్తారో...
• తే: వారు...
• శివ ఆజ్ఞయా: సాక్షాత్తు పరమశివుని ఆజ్ఞతో...
• గచ్ఛంతు: వెళ్ళిపోవుగాక.
తాత్పర్యం
ఈ భూమిపై భారంగా ఉంటూ, సత్కార్యాలకు ఆటంకం కలిగించే భూత పిశాచాదులారా! మీరందరూ ఈ స్థలాన్ని వదిలి వెళ్ళిపోండి. నేను ఇప్పుడు ఒక పవిత్రమైన

16

దైవ కార్యాన్ని ప్రారంభిస్తున్నాను. విఘ్నాలు కలిగించే శక్తులన్నీ పరమశివుని ఆజ్ఞ మేరకు ఇక్కడి నుండి తొలగిపోవాలి.

అంతరార్థం

ఈ ప్రక్రియ వెనుక లోతైన మానసిక మరియు ఆధ్యాత్మిక అర్థం ఉంది:

1. దుష్ట ఆలోచనల తొలగింపు: ఇక్కడ 'భూత పిశాచాలు' అంటే కేవలం బయట ఉండే శక్తులు మాత్రమే కాదు. మన మనస్సులో ఉండే కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యాలనే దుర్గుణాలు. పూజకు కూర్చునే ముందు ఈ చెడు ఆలోచనలను వదిలించుకోవడమే అసలైన భూతోచ్చాటనం.

2. ప్రకృతికి విజ్ఞప్తి: మనం పూజ చేసే చోట కంటికి కనిపించని సూక్ష్మ జీవులు ఉండవచ్చు. వాటికి హాని కలగకుండా, అవి మన పూజకు అడ్డు రాకుండా శివుని ఆజ్ఞతో (లయకారుడు కాబట్టి) వాటిని పక్కకు వెళ్లమని కోరడం.

3. శివాజ్ఞ: శివుడు భూతనాథుడు (భూతాలకు అధిపతి). ఆయన పేరు చెబితేనే అశాంతి తొలగిపోతుంది. అందుకే శివుని ఆజ్ఞతో విఘ్నాలను తొలగించుకుంటాం.

4. సంకల్ప బలం: "నేను ఇప్పుడు దైవ కార్యంలో ఉన్నాను, నన్ను ఏదీ ఇబ్బంది పెట్టకూడదు" అనే బలమైన సంకల్పాన్ని ఇది మనలో కలిగిస్తుంది.

ముఖ్య గమనిక: ఈ శ్లోకాలు చదివేటప్పుడు కుడి మడమతో భూమిని మూడుసార్లు కొట్టడం లేదా అక్షింతలు చల్లడం వంటివి చేస్తారు. దీని తర్వాత చేసే ప్రాణాయామం గురించి లేదా తదుపరి సంకల్పం గురించి మీకు ఏమైనా వివరాలు కావాలా?

పూజా కార్యక్రమాల్లో సంకల్పానికి ముందు చేసే అత్యంత ముఖ్యమైన ప్రక్రియ ప్రాణాయామము. ప్రాణాయామం అంటే ప్రాణ శక్తిని (శ్వాసను) అదుపులోకి తెచ్చుకుని మనస్సును ఏకాగ్రం చేయడం. మీరు పేర్కొన్న ఈ మంత్రం మూడు భాగాల కలయిక: వ్యాహృతులు, గాయత్రీ మంత్రం, గాయత్రీ శిరస్సు.

దీని వివరణ ఇక్కడ ఉంది:

1. సప్త వ్యాహృతులు (ఏడు లోకాలు)

ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్ం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యమ్ |

• అర్థం: ఇవి సృష్టిలోని ఏడు ఉన్నత లోకాలను సూచిస్తాయి. భూలోకము, భువర్లోకము, సువర్లోకము, మహర్లోకము, జనలోకము, తపోలోకము మరియు సత్యలోకము.

17

• అంతరార్థం: ప్రాణాయామం చేసేటప్పుడు ఈ నామాలు పఠించడం ద్వారా మనలోని
ప్రాణశక్తిని మూలాధార చక్రం నుండి సహస్రార చక్రం వరకు ఉన్న ఏడు శక్తి కేంద్రాల (చక్రాల) ద్వారా ప్రవహింపజేస్తున్నామని భావించాలి.
2. గాయత్రీ మంత్రం
ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి | ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ |
• ప్రతిపదార్థం:
o తత్: ఆ (పరమాత్మ)
o సవితుః: సూర్యుని వంటి ప్రకాశవంతుడైన
o వరేణ్యం: పూజింపదగిన/శ్రేష్ఠమైన
o భర్గో: పాపాలను దహించే జ్యోతిని
o దేవస్య: దైవము యొక్క
o ధీమహి: ధ్యానిస్తున్నాము
o యః: ఎవరైతే
o నః ధియః: మా బుద్ధులను
o ప్రచోదయాత్: ప్రేరేపిస్తారో (సన్మార్గంలో నడిపిస్తారో).
• తాత్పర్యం: సకల లోకాలను ప్రకాశింపజేసే ఆ సూర్య భగవానుని (పరమాత్మ)
యొక్క శ్రేష్ఠమైన దివ్య తేజస్సును మేము ధ్యానిస్తున్నాము. ఆ పరమాత్మ మా బుద్ధులను సన్మార్గం వైపు ప్రేరేపించుగాక!
3. గాయత్రీ శిరస్సు
ఓమాపో జ్యోతీ రసోఽమృతమ్ బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ||
• ప్రతిపదార్థం:
o ఆపః: నీరు (సమస్త వ్యాపకత్వం)
o జ్యోతీ: వెలుగు (జ్ఞానం)
o రసః: సారం (ఆనందం)
o అమృతమ్: చావు లేనిది (నిత్యమైనది)
o బ్రహ్మ: పరబ్రహ్మము

18

o భూర్భువస్సువరోమ్: మూడు లోకములలో వ్యాపించి ఉన్న ఓంకార స్వరూపము.

• తాత్పర్యం: పరమాత్మ జలము వలె అంతటా వ్యాపించి ఉన్నాడు, ఆయనే జ్యోతి
స్వరూపుడు, ఆయనే సకల సారము, ఆయనే అమృత స్వరూపుడైన పరబ్రహ్మము.

ప్రాణాయామం చేసే విధానం (Inner Meaning)

ప్రాణాయామం చేసేటప్పుడు మూడు దశలు ఉంటాయి:

1. పూరకము: కుడి ముక్కు రంధ్రం మూసి ఎడమ వైపు నుండి గాలిని పీల్చడం (సృష్టికి గుర్తు).

2. కుంభకము: గాలిని లోపలే బంధించి పైన చెప్పిన మంత్రాన్ని మనసులో జపించడం (స్థితికి గుర్తు).

3. రేచకము: కుడి ముక్కు రంధ్రం నుండి గాలిని నెమ్మదిగా వదలడం (లయానికి గుర్తు).

అంతరార్థం

• శుద్ధి: ప్రాణాయామం చేయడం వల్ల శరీరంలోని నాడీ మండలం శుద్ధమవుతుంది.
రక్తం శుభ్రపడి మెదడుకు ఆక్సిజన్ అందుతుంది.

• మనో నిగ్రహం: శ్వాస మనస్సుతో ముడిపడి ఉంటుంది. శ్వాసను నియంత్రించడం
ద్వారా మనసు నిలకడగా మారుతుంది. పూజ చేసేటప్పుడు ఏకాగ్రత కుదురుతుంది.

• బ్రహ్మత్వం: "అమృతం బ్రహ్మ" అని అనడం ద్వారా మనం కూడా ఆ పరమాత్మలో
భాగమే అని గుర్తించడం ఈ ప్రక్రియ పరమార్థం.

ప్రాణాయామం పూర్తి చేసిన తర్వాత చేయాల్సిన సంకల్పం (మమ ఉపాత్త దురితక్షయ ద్వారా...) గురించి మీరు తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

పూజా విధానంలో 'సంకల్పం' అత్యంత కీలకమైన భాగం. సంకల్పం అంటే ఒక నిశ్చయం. మనం ఎవరం? ఎక్కడ ఉన్నాం? ఏ సమయంలో, ఏ ఉద్దేశంతో, ఏ దైవాన్ని పూజిస్తున్నాం? అని భగవంతునికి నివేదించుకోవడమే సంకల్పం. ఇది మన ఉనికిని విశ్వకాలంతో (Cosmic Time) అనుసంధానిస్తుంది.

దీని ప్రతిపదార్థం మరియు వివరణ కింద ఇవ్వబడింది:

సంకల్ప మంత్రం - వివరణ

1. ఉపోద్ఘాతం (కారణం)

• మమ ఉపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా: నేను చేసిన సమస్త పాపములు నశించుట
కొరకు.

19

• శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం: ఆ పరమేశ్వరుని
ఉద్దేశించి, ఆయన అనుగ్రహం (ప్రీతి) పొందుట కొరకు.
2. కాల గణన (Time)
విశ్వం పుట్టినప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకు ఉన్న కాలాన్ని లెక్కించడం:
• శ్రీమహావిష్ణోరాజ్ఞయా: శ్రీమహావిష్ణువు యొక్క ఆజ్ఞతో.
• బ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే: బ్రహ్మదేవుని వయస్సులో రెండో సగభాగంలో
(51 వ ఏట).
• శ్వేతవరాహకల్పే: శ్వేతవరాహ అనే కల్పంలో.
• వైవస్వత మన్వంతరే: 14 మంది మనువులలో 7 వ వాడైన వైవస్వత మనువు కాలంలో.
• కలియుగే ప్రథమపాదే: కలియుగంలోని మొదటి పాదంలో.
3. భూగోళ వివరణ (Location)
మనం ఎక్కడ ఉన్నామో చెప్పడం:
• జంబూద్వీపే: ఏడు దీవులలో జంబూ ద్వీపంలో.
• భారతవర్షే, భరతఖండే: భారతదేశంలో.
• మేరోః దక్షిణ దిగ్భాగే: మేరు పర్వతానికి దక్షిణ దిశలో.
• శ్రీశైలస్య...: (ఉదాహరణకు) శ్రీశైలానికి ఏ దిక్కున ఉన్నామో అది.
• లక్ష్మీనివాస గృహే: లక్ష్మీదేవి నివసించే నా నివాస గృహంలో.
4. పంచాంగ వివరాలు
పూజ చేసే రోజు యొక్క ప్రత్యేకత:
• సంవత్సర, అయన, ఋతు, మాస, పక్ష, తిథి, వార, నక్షత్ర, యోగ, కరణ: ఆ రోజుకు
సంబంధించిన జ్యోతిష్య వివరాలు.
5. వ్యక్తిగత వివరాలు
• గోత్రోద్భవస్య: ఫలానా గోత్రంలో పుట్టిన.
• నామధేయస్య: ఫలానా పేరు కలిగిన (శ్రీమాన్/శ్రీమతి).
• సకుటుంబస్య: నా కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి.
6. పూజా ఫలం (Purpose)

20

• క్షేమ, స్థైర్య, ధైర్య, వీర్య, విజయ, అభయ, ఆయుః, ఆరోగ్య, ఐశ్వర్య: రక్షణ,
నిలకడ, ధైర్యం, పరాక్రమం, విజయం, భయం లేకపోవడం, ఆయుష్షు, ఆరోగ్యం మరియు ఐశ్వర్యాల అభివృద్ధి కొరకు.

• ధర్మ అర్థ కామ మోక్ష: నాలుగు పురుషార్థాల సిద్ధి కొరకు.

• షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే: 16 రకాల ఉపచారాలతో పూజ చేస్తున్నాను.

తాత్పర్యం

"నేను చేసిన పాపాలు నశించి, భగవంతుని అనుగ్రహం కలగడం కోసం... మహావిష్ణువు ఆజ్ఞతో నడుస్తున్న ఈ అనంత కాలచక్రంలో, ఈ భూమండలంలోని ఈ ప్రదేశంలో నివసిస్తున్న నేను, నా గోత్ర నామాలతో, నా కుటుంబ సమేతంగా, ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాల కోసం మరియు ధర్మార్థ కామ మోక్షాల సిద్ధి కోసం, నాకు తోచిన భక్తితో, లభించిన వస్తువులతో ఈ పూజను చేస్తున్నాను."

అంతరార్థం

సంకల్పం వెనుక మూడు ప్రధాన ఉద్దేశాలు ఉన్నాయి:

1. అనంతమైన కాలంలో మన స్థానం: కోట్లాది సంవత్సరాల కాలచక్రంలో (కల్పాలు, యుగాలు) మన జీవితం ఒక క్షణం లాంటిదని గుర్తించి, అహంకారాన్ని వదలడం.

2. ఏకాగ్రత (Focus): మనం ఎవరు? ఎక్కడ ఉన్నాం? ఏం చేస్తున్నాం? అని స్పష్టంగా చెప్పడం ద్వారా మనస్సు చెల్లాచెదురు కాకుండా పూజపై లగ్నమవుతుంది. "కరిష్యే" (చేస్తున్నాను) అని ప్రతిజ్ఞ చేయడం వల్ల బాధ్యత పెరుగుతుంది.

3. విశ్వాత్మక భావన: పూజ అనేది కేవలం గదిలో చేసేది కాదు. ఇది ఈ విశ్వంలో, ఈ గెలాక్సీలో, ఈ కాలంలో భాగమని గుర్తుంచుకోవడం.

మీరు సంకల్పం పూర్తి చేశాక, కలశ పూజ (కలశస్య ముఖే విష్ణుః...) చేస్తారు.
ఆ మంత్రం యొక్క అర్థం గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

పూజా విధానంలో 'కలశారాధనం' అత్యంత పవిత్రమైన ఘట్టం. సంకల్పం తర్వాత, పూజకు ఉపయోగించే నీటిని శుద్ధి చేయడానికి ఈ ప్రక్రియను
నిర్వహిస్తారు. కలశంలోని నీటిని కేవలం నీరుగా కాకుండా, సకల దేవతా స్వరూపంగా, గంగాది పుణ్య నదుల సారం గా భావిస్తారు.

దీని ప్రతిపదార్థం మరియు వివరణ కింద ఇవ్వబడింది:

కలశారాధన - శ్లోక వివరణ

శ్లోకం:

కలశస్య ముఖే విష్ణుః కంఠే రుద్రః సమాశ్రితః |
మూలే త్వస్య స్థితో బ్రహ్మా మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః ||
ప్రతిపదార్థం:
• కలశస్య ముఖే: కలశం యొక్క పై భాగంలో (మూతి వద్ద) విష్ణువు ఉంటాడు.
• కంఠే: కలశం మెడ భాగంలో రుద్రుడు (శివుడు) ఆశ్రయించి ఉంటాడు.
• అస్య మూలే తు: ఈ కలశం అడుగు భాగంలో (బేస్ వద్ద) బ్రహ్మదేవుడు స్థిరంగా
ఉంటాడు.
• మధ్యే: కలశం మధ్య భాగంలో మాతృగణాలు (శక్తి స్వరూపిణులు) ఉంటారని
స్మరించబడుతోంది.

శ్లోకం:
కుక్షౌ తు సాగరాః సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా |
ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేదో సామవేదో హ్యథర్వణః ||
అంగైశ్చ సహితాః సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః |
ప్రతిపదార్థం:
• కుక్షౌ: కలశం కడుపు భాగంలో (లోపల) సకల సముద్రాలు ఉన్నాయి.
• సప్తద్వీపా వసుంధరా: ఏడు దీవులతో కూడిన ఈ భూమండలం అంతా అందులోనే ఉంది.
• ఋగ్వేదః, యజుర్వేదః, సామవేదః, అథర్వణః: నాలుగు వేదాలు, వాటి అంగాలు
(శిక్ష, వ్యాకరణం మొదలైనవి)...
• సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః: ఇవన్నీ కూడా ఈ కలశంలోని జలంలో (అంబు)
నిక్షిప్తమై ఉన్నాయి.
తాత్పర్యం
"ఓ కలశమా! నీ ముఖం వద్ద విష్ణువు, కంఠం వద్ద శివుడు, అడుగున బ్రహ్మదేవుడు కొలువై ఉన్నారు. నీ మధ్య భాగంలో మాతృమూర్తులు ఉన్నారు. నీ లోపల సప్త సముద్రాలు, భూమండలం నిండి ఉన్నాయి. నాలుగు వేదాలు వాటి అంగాలతో సహా ఈ కలశ జలంలోనే ఆశ్రయం పొంది ఉన్నాయి. అటువంటి పవిత్రమైన నీకు నమస్కారం."

అంతరార్థం

కలశారాధన వెనుక ఉన్న లోతైన ఆధ్యాత్మిక మరియు శాస్త్రీయ అర్థం:

1. విశ్వానికి ప్రతీక: కలశాన్ని "బ్రహ్మాండం" (Universe) కు ప్రతిరూపంగా భావిస్తారు. కలశంలోని నీరు సృష్టికి మూలమైన "జలం". పంచభూతాలలో నీరు అత్యంత పవిత్రమైనది మరియు గ్రాహక శక్తి (Absorbing power) కలిగినది.

2. మంత్ర శక్తి: మనం మంత్రాలు చదువుతూ కలశంపై చేయి ఉంచినప్పుడు, మనలోని ప్రాణశక్తి మరియు మంత్రోచ్ఛారణ ద్వారా కలిగే ప్రకంపనలు (Vibrations) ఆ నీటిలోకి వెళ్తాయి. దీనిని "నీటిని అభిమంత్రించడం" అంటారు.

3. శుద్ధి (Purification): ఈ విధంగా మంత్రబద్ధమైన నీటిని పూజా ద్రవ్యాలపై, మనపై చల్లుకోవడం వల్ల (ప్రోక్షణ), పరిసరాల్లో ఉన్న ప్రతికూల శక్తి (Negative energy) తొలగిపోయి, సాత్విక వాతావరణం ఏర్పడుతుంది.

4. ఏకత్వం: శివ, విష్ణు, బ్రహ్మ, శక్తి - ఇలా అందరూ ఆ కలశంలోనే ఉన్నారని చెప్పడం ద్వారా దైవం ఒక్కటే అని, అది అంతటా వ్యాపించి ఉందని సూచిస్తుంది.

పూజా విధానం (సూచన)

• కలశానికి పసుపు, కుంకుమ, గంధం అలంకరించాలి.

• నీటితో నింపి, అందులో అక్షింతలు, పుష్పం వేయాలి.

• కుడిచేతి అరచేతిని కలశం మూతిపై ఉంచి పై మంత్రాలను చదవాలి.

దీని తర్వాత సాధారణంగా "గంగే చ యమునే చైవ..." అని నదులను ఆహ్వానించి, ఆ నీటిని పూజా వస్తువులపై చల్లుతారు. ఆ నదీ ప్రార్థన శ్లోకం వివరణ మీకు కావాలా?

కలశారాధనలో భాగంగా చేసే ఈ మంత్ర పఠనం అత్యంత శక్తివంతమైనది. ఇది వేద మంత్రాల (ఋగ్వేదం మరియు తైత్తరీయారణ్యకం) కలయిక. ఈ మంత్రం జలం (నీరు) యొక్క దివ్యత్వాన్ని, అది సకల సృష్టికి ఎలా మూలమో వివరిస్తుంది.

దీని ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. మొదటి భాగం (ఋగ్వేద మంత్రం)

ఓం ఆకలశేషు ధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే | ఉక్థైర్యజ్ఞేషు వర్ధతే |

ప్రతిపదార్థం:

- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted] ([redacted] [redacted] [redacted] [redacted])
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted] [redacted]

[redacted]:

[redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

---

2. [redacted] [redacted] ([redacted] [redacted] - [redacted])

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] |

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] |

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ||

[redacted]:

- [redacted] [redacted]: [redacted].
- [redacted]: [redacted] [redacted].
- [redacted] [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].
- [redacted] [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].
- [redacted]: [redacted] [redacted].
- [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].
- [redacted], [redacted], [redacted]: [redacted], [redacted], [redacted] [redacted] [redacted].
- [redacted]: [redacted] [redacted].

• జ్యోతీగ్ష్యాపో: నక్షత్ర, అగ్ని తేజస్సులు జలమే.

• యజూగ్ష్యాపః: యజుర్వేద మంత్రాలు జలమే.

• సత్యమాపః: పరమ సత్యము జలమే.

• సర్వా దేవతా ఆపః: సకల దేవతలు జలమునందే ఉన్నారు.

• భూర్భువస్సువరాప ఓమ్: భూ, భువః, సువః అనే మూడు లోకాలు కూడా జల
స్వరూపమైన ఓంకారమే.

తాత్పర్యం

ఈ ప్రపంచంలో ఉన్నదంతా జలమే. సకల ప్రాణులు, ప్రాణశక్తి, ఆహారం, అమృతం అన్నీ నీటి నుండే ఉద్భవించాయి. వేదాలు, ఛందస్సులు, తేజస్సు, సత్యం మరియు సమస్త దేవతలు జలమునందే అంతర్భాగమై ఉన్నారు. మూడు లోకాలు ఆ జల స్వరూపమైన పరమాత్మ వ్యక్తీకరణలే.

అంతరార్థం

ఈ మంత్రం వెనుక ఉన్న శాస్త్రీయ మరియు ఆధ్యాత్మిక కోణం అత్యద్భుతం:

1. సృష్టి మూలం: ఆధునిక విజ్ఞాన శాస్త్రం (Science) కూడా జీవం నీటిలోనే పుట్టిందని చెబుతుంది. వేదం కొన్ని వేల ఏళ్ల క్రితమే "ప్రాణా వా ఆపః" (నీరే ప్రాణం) అని చాటి చెప్పింది.

2. సర్వవ్యాపకత్వం: నీరు ఏ పాత్రలో పోస్తే ఆ రూపాన్ని తీసుకుంటుంది. అలాగే పరమాత్మ ఏ రూపంలో కొలిస్తే ఆ రూపంలో కనిపిస్తాడని చెప్పడానికి నీటిని ఉదాహరణగా తీసుకున్నారు.

3. శుద్ధి శక్తి: నీటికి మలినాలను కడిగే గుణం ఉంది. కేవలం బాహ్య శరీరాన్నే కాకుండా, మంత్రం ద్వారా అభిమంత్రించిన నీరు (తీర్థం) మన అంతరాత్మను, బుద్ధిని కూడా శుద్ధి చేస్తుందని దీని భావం.

4. అద్వైత భావం: "సర్వం ఆపః" అని అనడం ద్వారా - చెట్టు, పుట్ట, పశువు, మనిషి, దేవత.. అందరిలోనూ ఉన్నది ఒకే తత్త్వమని (నీరు/పరమాత్మ) గుర్తించడం.

ఈ మంత్రం చదివిన తర్వాత కలశంలోని నీటిని పువ్వుతో ముంచి మనపై మరియు పూజా ద్రవ్యాలపై చల్లుకుంటాం (ప్రోక్షణ). దీని తర్వాత మీరు గణపతి ప్రార్థన లేదా పీఠ పూజ గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

ఈ శ్లోకాలు కలశారాధనలో అత్యంత ముఖ్యమైనవి. వీటిని 'నదీ ఆవాహన' మంత్రాలు అంటారు. అంటే, మన ముందున్న చిన్న కలశంలోని నీటిలోకి భారతదేశంలోని పుణ్యనదులన్నింటినీ ఆహ్వానించడం.

దీని ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం కింద వివరించబడ్డాయి:

1. నదీ ఆవాహన శ్లోకం
శ్లోకం:
గంగే చ యమునే చైవ గోదావరీ సరస్వతీ |
నర్మదే సింధు కావేరీ జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు ||
ప్రతిపదార్థం:
• గంగే చ: గంగా నది
• యమునే చ: యమునా నది
• గోదావరీ: గోదావరి నది
• సరస్వతీ: సరస్వతీ నది
• నర్మదే: నర్మదా నది
• సింధు: సింధు నది
• కావేరీ: కావేరీ నది
• అస్మిన్ జలే: ఈ (కలశంలోని) నీటి యందు
• సన్నిధిం కురు: ప్రవేశించి, కొలువై ఉండండి.
2. పంచగంగల స్తుతి
శ్లోకం:
కావేరీ తుంగభద్రా చ కృష్ణవేణీ చ గౌతమీ |
భాగీరథీతి విఖ్యాతాః పంచగంగాః ప్రకీర్తితాః ||
ప్రతిపదార్థం:
• కావేరీ, తుంగభద్రా, కృష్ణవేణీ, గౌతమీ (గోదావరి), భాగీరథీ (గంగ): ఈ ఐదు నదులను
• పంచగంగాః: ఐదు గంగలుగా
• ప్రకీర్తితాః: కీర్తించబడినవి (ప్రసిద్ధి చెందినవి).

3. ఆవాహన మరియు ప్రోక్షణ

శ్లోకం:

ఆయాంతు శ్రీ …….. పూజార్థం మమ దురితక్షయకారకాః |

ఓం ఓం ఓం కలశోదకేన పూజా ద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య, దేవం సంప్రోక్ష్య, ఆత్మానం చ సంప్రోక్ష్య |

ప్రతిపదార్థం:

• మమ దురితక్షయకారకాః: నా పాపాలను నశింపజేసే పుణ్యనదులారా!

• శ్రీ (ఫలానా) పూజార్థం: నేను చేసే ఈ పూజ కొరకు

• ఆయాంతు: విచ్చేయండి.

• కలశోదకేన: కలశంలోని జలముతో

• పూజా ద్రవ్యాణి: పూజా వస్తువులను

• దేవం: దేవుడిని (విగ్రహం/పటం)

• ఆత్మానం చ: నన్ను నేను

• సంప్రోక్ష్య: చల్లుకుంటున్నాను (శుద్ధి చేసుకుంటున్నాను).

తాత్పర్యం

"ఓ గంగ, యమున, గోదావరి, సరస్వతి, నర్మద, సింధు, కావేరి నదులారా! నా పాపాలను తొలగించి, నేను చేసే ఈ పూజను పవిత్రం చేయడానికి ఈ కలశ జలంలోకి ప్రవేశించండి. కావేరి, తుంగభద్ర, కృష్ణ, గోదావరి, భాగీరథి అనే ఈ
పంచగంగల సాక్షిగా... ఈ పవిత్ర తీర్థంతో పూజా ద్రవ్యాలను, దైవాన్ని
మరియు నన్ను నేను శుద్ధి చేసుకుంటున్నాను."

అంతరార్థం

ఈ మంత్రం వెనుక గొప్ప జాతీయ మరియు ఆధ్యాత్మిక భావం ఉంది:

1. భారతీయత (National Unity): ఉత్తరాన ఉన్న గంగ నుండి దక్షిణాన ఉన్న కావేరి వరకు గల నదులన్నింటినీ ఒకే చోట స్మరించడం ద్వారా భారతదేశం
అంతా ఒక్కటే అనే భావన కలుగుతుంది. మన సంస్కృతిలో నదులు కేవలం నీటి వనరులు కాదు, అవి జీవనధారలు.

2. తీర్థీకరణ: సాధారణ నీరు మంత్రం వల్ల 'తీర్థం'గా మారుతుంది. "మమ దురితక్షయకారకాః" అంటే - నదులలో స్నానం చేస్తే పాపాలు పోతాయని నమ్మకం.

27

పూజ చేసే స్థలంలోనే ఆ నదులను స్మరించడం ద్వారా ఆ పుణ్యఫలాన్ని ఇక్కడే పొందుతున్నాం.

3. త్రినేత్ర శుద్ధి: * పూజా ద్రవ్య ప్రోక్షణ: వస్తువుల శుద్ధి.

o దేవ ప్రోక్షణ: విగ్రహానికి పూజా అర్హత కల్పించడం.

o ఆత్మ ప్రోక్షణ: మనసును, శరీరాన్ని బాహ్య మలినాల నుండి శుద్ధి చేసుకుని దైవత్వంతో నింపడం.

కలశారాధన ముగిసిన తర్వాత మనం చేసే మొదటి పూజ గణపతి పూజ. దీనికి సంబంధించిన "శుక్లాంబరధరం విష్ణుం..." లేదా "గణానాం త్వా గణపతిం..." మంత్రాల గురించి వివరణ కావాలా?

పూజా క్రమంలో కలశారాధన తర్వాత 'శంఖ పూజ' చేస్తారు. శంఖం విజయానికి, మంగళానికి మరియు లక్ష్మీదేవికి చిహ్నం. శంఖం నుండి వచ్చే శబ్దం (ఓంకార నాదం) దుష్టశక్తులను పారద్రోలుతుందని నమ్మకం.

దీని ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. శంఖంలోని దేవతలు

శ్లోకం:

శంఖం చంద్రార్క దైవతం మధ్యే వరుణ దేవతామ్ |

పృష్ఠే ప్రజాపతిం వింద్యాదగ్రే గంగా సరస్వతీమ్ ||

ప్రతిపదార్థం:

• శంఖం చంద్రార్క దైవతం: శంఖము చంద్రుడు మరియు సూర్యుడు (అర్క) దేవతలుగా కలిగినది.

• మధ్యే వరుణ దేవతామ్: శంఖం మధ్య భాగంలో జలాధిపతి అయిన వరుణ దేవుడు ఉంటాడు.

• పృష్ఠే ప్రజాపతిం: శంఖం వెనుక భాగంలో సృష్టికర్త అయిన బ్రహ్మ (ప్రజాపతి) ఉంటాడు.

• అగ్రే గంగా సరస్వతీమ్: శంఖం ముందు భాగంలో గంగా మరియు సరస్వతీ నదులు ఉంటారు.

2. తీర్థాల ఆవాహన

శ్లోకం:

త్రైలోక్యే యాని తీర్థాని వాసుదేవస్య దద్రయా |
శంఖే తిష్ఠంతు విప్రేంద్రా తస్మాత్ శంఖం ప్రపూజయేత్ ||
ప్రతిపదార్థం:
• త్రైలోక్యే యాని తీర్థాని: మూడు లోకాల్లో ఏ పుణ్య తీర్థాలైతే ఉన్నాయో..
• వాసుదేవస్య దద్రయా: ఆ శ్రీమన్నారాయణుని ఆజ్ఞతో (దయతో)..
• శంఖే తిష్ఠంతు: అవన్నీ ఈ శంఖంలో నివసించుగాక.
• తస్మాత్: అందువల్ల, శంఖం ప్రపూజయేత్: శంఖాన్ని పూజిస్తున్నాను.
3. పాంచజన్య స్తుతి (శంఖం పుట్టుక)
శ్లోకం:
త్వం పురా సాగరోత్పన్నో విష్ణునా విధృతః కరే |
పూజితః సర్వదేవైశ్చ పాంచజన్య నమోఽస్తుతే ||
ప్రతిపదార్థం:
• త్వం పురా సాగరోత్పన్నః: నీవు పూర్వం క్షీర సాగరం నుండి ఉద్భవించావు.
• విష్ణునా విధృతః కరే: విష్ణుమూర్తి చేత చేతిలో ధరించబడ్డావు.
• పూజితః సర్వదేవైశ్చ: సకల దేవతలచే పూజింపబడ్డావు.
• పాంచజన్య నమోస్తుతే: ఓ పాంచజన్యమా (శ్రీకృష్ణుని శంఖం), నీకు నమస్కారము.
4. శంఖ నాద ప్రభావం
శ్లోకం:
గర్భా దేవారినారీణాం విశీర్యంతే సహస్రధా |
తవ నాదేన పాతాళే పాంచజన్య నమోఽస్తుతే ||
ప్రతిపదార్థం:
• దేవారి నారీణాం: దేవతల శత్రువులైన (రాక్షసుల) భార్యల యొక్క..
• గర్భాః విశీర్యంతే సహస్రధా: గర్భాలు నీ భయంకర నాదానికి వెయ్యి ముక్కలవుతాయి (అంటే రాక్షస వంశం నశిస్తుంది).

• తవ నాదేన: నీ ధ్వనితో పాతాళం వరకు కంపించిపోతుంది.

• పాంచజన్య నమోస్తుతే: అటువంటి శక్తివంతమైన పాంచజన్యమా, నీకు వందనం.

తాత్పర్యం

శంఖం సూర్యచంద్రుల తేజస్సుతో, వరుణుని చల్లదనంతో, బ్రహ్మదేవుని సృష్టి శక్తితో నిండి ఉంది. గంగా, సరస్వతీ వంటి పుణ్యనదులు ఇందులో కొలువై ఉన్నాయి. సముద్ర మథనంలో పుట్టి, విష్ణుమూర్తి చేతిని అలంకరించిన ఈ శంఖం యొక్క నాదం వింటేనే రాక్షస శక్తులు నశిస్తాయి. అటువంటి పవిత్రమైన శంఖాన్ని పూజిస్తున్నాను.

అంతరార్థం

• విజయానికి గుర్తు: శంఖం ఊదడం అనేది యుద్ధంలో విజయానికి సంకేతం. పూజలో
శంఖ పూజ చేయడం అంటే మనలోని అంతర్గత శత్రువులైన (కామ క్రోధాదుల) పై
విజయం సాధించాలని కోరుకోవడం.

• ఓంకార నాదం: శంఖాన్ని చెవి దగ్గర పెట్టుకుంటే సముద్రపు అలల ధ్వని లేదా
ఓంకార నాదం వినిపిస్తుంది. ఇది విశ్వం యొక్క మూల ధ్వని.

• శుద్ధి: శంఖంలోని నీటిని (తీర్థాన్ని) చల్లడం వల్ల పరిసరాల్లో ఉన్న
క్రిమి కీటకాలు, సూక్ష్మమైన దుష్టశక్తులు నశిస్తాయి. శంఖం ఉన్న చోట దారిద్ర్యం ఉండదు (లక్ష్మీ సోదరుడు కాబట్టి).

ముగింపు నామాలు

• ఓం శంఖాయ నమః: శంఖ రూపానికి నమస్కారం.

• ఓం ధవళాయ నమః: స్వచ్ఛమైన తెల్లని వర్ణం కలవానికి నమస్కారం.

• ఓం పాంచజన్యాయ నమః: కృష్ణుడి శంఖమైన పాంచజన్యానికి నమస్కారం.

దీని తర్వాత సాధారణంగా ఘంటా పూజ (ఆగమార్థం తు దేవానాం...) చేస్తారు. దేవతలను ఆహ్వానించి, రాక్షసులను పారద్రోలే ఆ ఘంటా నాదం గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

పూజా కార్యక్రమంలో ఆచమనం, దీపారాధన, కలశ పూజల తర్వాత చేసే అతి
ముఖ్యమైన ప్రక్రియ 'ఘంటా పూజ' మరియు 'ఘంటానాదం'. గంటానాదం లేకుండా చేసే పూజను దేవతలు స్వీకరించరని శాస్త్రం చెబుతోంది.

దీని ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. ఘంటా పూజ (గంటను పూజించడం)
మంత్రం:
ఓం జయధ్వని మంత్రమాతః స్వాహా |
ఘంటాదేవతాభ్యో నమః |
• అర్థం: జయమును ప్రసాదించే ధ్వని కలిగినట్టి, మంత్రాలకు మాతృక వంటి ఓ
ఘంటాదేవీ! నీకు నమస్కారము. ఈ గంటను అధిష్టించి ఉన్న దేవతలకు అక్షింతలు సమర్పించి పూజిస్తున్నాను.
2. ఘంటానాదం (గంట కొట్టేటప్పుడు చదివే శ్లోకం)
శ్లోకం:
ఆగమార్థం తు దేవానాం గమనార్థం తు రాక్షసామ్ |
ఘంటారవం కరోమ్యాదౌ దేవతాహ్వాన లాంఛనమ్ ||
ప్రతిపదార్థం:
• దేవానాం: దేవతల యొక్క
• ఆగమార్థం తు: రాక కొరకు (ఆహ్వానించడం కోసం)
• రాక్షసామ్: రాక్షసుల (దుష్ట శక్తుల) యొక్క
• గమనార్థం తు: వెళ్ళిపోవడం కొరకు
• దేవతాహ్వాన లాంఛనమ్: దేవతలను ఆహ్వానించే గుర్తుగా (సంకేతంగా)
• ఆదౌ: పూజకు మొదట
• ఘంటారవం: గంట యొక్క ధ్వనిని
• కరోమి: చేస్తున్నాను.
తాత్పర్యం:
"దైవీ శక్తులను ఆహ్వానించడానికి, రాక్షస (దుష్ట) శక్తులను పారద్రోలడానికి, దేవతాహ్వానానికి సంకేతమైన ఈ ఘంటానాదాన్ని పూజ ప్రారంభంలో చేస్తున్నాను."

అంతరార్థం

గంట కొట్టడం వెనుక కేవలం శబ్దం మాత్రమే కాదు, లోతైన ఆధ్యాత్మిక మరియు శాస్త్రీయ కారణాలు ఉన్నాయి:

1. ఏకాగ్రత (Focus): గంట కొట్టినప్పుడు వచ్చే "ఓంకార" నాదం మన మెదడులోని ఎడమ మరియు కుడి భాగాలను ఏకం చేస్తుంది. ఆ శబ్దం వినగానే మనస్సులో ఉన్న ఇతర ఆలోచనలు తొలిగిపోయి, దృష్టి పూర్తిగా పూజపై లగ్నమవుతుంది.

2. ప్రకంపనలు (Vibrations): గంటను లోహాల మిశ్రమంతో (కాపర్, జింక్, టిన్ వంటివి) తయారు చేస్తారు. గంట కొట్టినప్పుడు పుట్టే ధ్వని తరంగాలు మన చుట్టూ ఉన్న గాలిలోని క్రిములను, ప్రతికూల శక్తిని (Negative Energy) నాశనం చేస్తాయి.

3. దేవతాహ్వానం: గంటానాదం ప్రాణవాయువును ఉత్తేజితం చేస్తుంది. మన హృదయంలో ఉన్న దైవత్వాన్ని మేల్కొల్పడానికి ఇది ఒక సంకేతం.

4. ఆగమ శాస్త్రం: గంట యొక్క హ్యాండిల్ (పిడి) పైన హనుమంతుడు, గరుత్మంతుడు లేదా నంది విగ్రహాలు ఉంటాయి. ఇవి ప్రాణశక్తికి మరియు వాహన శక్తులకు చిహ్నాలు. గంటానాదం ఆ శక్తులను పూజా స్థలికి ఆహ్వానిస్తుంది.

ముఖ్య గమనిక: గంట కొట్టిన తర్వాత ఆ ధ్వని పూర్తిగా ఆగిపోయే వరకు వేచి ఉండాలి. ఆ నిశ్శబ్దంలోనే దైవం అనుభూతి చెందుతామని యోగులు చెబుతారు.

దీని తర్వాత సాధారణంగా గణపతి ప్రార్థన లేదా పీఠ పూజ నిర్వహిస్తారు. మీరు పూజలోని తదుపరి భాగం గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

పూజా విధానంలో అత్యంత ముఖ్యమైన ఘట్టం 'ప్రాణప్రతిష్ఠ'. మనం చేసే పూజ కేవలం ఒక పసుపు ముద్దకో (హరిద్రా బింబం), విగ్రహానికో పరిమితం కాకుండా, అందులో దైవత్వాన్ని ఆవహింపజేసి, ఆ దైవం మన ముందే ఉన్నాడనే భావన కలిగించే ప్రక్రియ ఇది.

దీని ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థం ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. ఆవాహన (ఆహ్వానించడం)

అస్మిన్ హరిద్రాబింబే శ్రీమహాగణపతిం ఆవాహయామి, స్థాపయామి, పూజయామి ||

• అర్థం: ఈ పసుపు గణపతి (హరిద్రా బింబం) యందు శ్రీ మహాగణపతిని ఆహ్వానిస్తున్నాను (ఆవాహయామి), ప్రతిష్ఠిస్తున్నాను (స్థాపయామి),
మరియు పూజిస్తున్నాను (పూజయామి).

2. ప్రాణప్రతిష్ఠా మంత్రం (ఋగ్వేదం)

ఓం అసునీతే పునరస్మాసు చక్షుః పునః ప్రాణమిహ నో ధేహి భోగమ్ |

32

జ్యోక్పశ్యేమ సూర్యముచ్చరన్త మనుమతే మృడయా నః స్వస్తి ||
ప్రతిపదార్థం:
• అసునీతే: ప్రాణమును నడిపించే ఓ దైవమా!
• పునః అస్మాసు చక్షుః: మాకు మరల దృష్టిని (జ్ఞాన నేత్రాన్ని)
ప్రసాదించు.
• పునః ప్రాణమిహ నో ధేహి: మాకు మరల ప్రాణమును, శక్తిని ఇవ్వు.
• భోగమ్: అనుభవించదగ్గ సుఖాలను ప్రసాదించు.
• ఉచ్చరన్తమ్ సూర్యమ్: ఉదయిస్తున్న సూర్యుని..
• జ్యోక్ పశ్యేమ: చిరకాలం చూసే భాగ్యం (దీర్ఘాయువు) ఇవ్వు.
• అనుమతే మృడయా నః స్వస్తి: ఓ అను మత దేవతా! మాకు శుభమును, ఆనందాన్ని
కలిగించు.

3. ప్రాణ శక్తి వివరణ
అమృతం వై ప్రాణా అమృతమాపః | ప్రాణానేవ యథాస్థానముపహ్వయతే ||
• అర్థం: ప్రాణమే అమృతం, నీరే అమృతం. ఆ ప్రాణ శక్తిని యథాస్థానంలో
(విగ్రహంలో లేదా బింబంలో) నిలిపి ఆహ్వానిస్తున్నాను.

4. దేవతా ప్రార్థన
• శ్రీ మహాగణపతయే నమః: శ్రీ మహాగణపతికి నమస్కారం.
• స్థిరో భవ: నా పూజ ముగిసే వరకు స్థిరంగా ఉండు.
• వరదో భవ: నాకు వరాలను ఇచ్చేవాడివిగా ఉండు.
• సుముఖో భవ: ప్రసన్నమైన ముఖముతో ఉండు.
• సుప్రసన్నో భవ: నాపై అనుగ్రహం చూపు.
• స్థిరాసనం కురు: ఈ పీఠంపై స్థిరంగా ఆసీనుడవు కమ్ము.

తాత్పర్యం
"ఓ గణనాథా! ఈ పసుపు ముద్దలో నీ ప్రాణశక్తిని ప్రవేశపెడుతున్నాను. మాకు మంచి చూపును, దీర్ఘాయువును, బుద్ధిని ప్రసాదించు. అమృత స్వరూపమైన నీ కళను ఈ బింబంలో నిలిపి, నిన్ను ఆహ్వానిస్తున్నాను. నీవు ప్రసన్నంగా, శాంతంగా ఇక్కడ కొలువై ఉండి నా పూజలను స్వీకరించు."

[redacted]

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]:

1. [redacted] **vs** [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] **'[redacted]'**[redacted] (or [redacted]) [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted], [redacted].

2. [redacted]: "[redacted] [redacted], [redacted]" [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

3. [redacted]: "[redacted] [redacted]" [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

4. [redacted] [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] 'Do Not Disturb' [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

• చతుర్బాహుం: నాలుగు చేతులు కలిగినవాడిని.
• హరిద్రావదనం: పసుపు వర్ణంతో శోభిల్లే ముఖము కలిగిన ప్రభువును.
• పాశాంకుశధరం: హస్తాలలో పాశమును (తాడు), అంకుశమును ధరించిన దేవుని.
• మోదకం దంతమేవ చ: ఒక చేతిలో మోదకమును (కుడుము), మరొక చేతిలో తన విరిగిన
దంతమును ధరించినవానిని.
• భక్తాఽభయప్రదాతారం: భక్తులకు అభయాన్ని (రక్షణను) ఇచ్చేవాడిని.
• విఘ్న వినాశనమ్ వందే: విఘ్నాలను తొలగించే ఆ గణనాథుడికి వందనం
చేస్తున్నాను.
2. గజానన స్తుతి
శ్లోకం:
అగజానన పద్మార్కం గజాననమహర్నిశం |
అనేకదంతం భక్తానాం ఏకదంతముపాస్మహే |
ప్రతిపదార్థం:
• అగజానన పద్మార్కం: 'అగజ' (పార్వతీ దేవి) అనే పద్మానికి 'అర్కం'
(సూర్యుడు) వంటివాడు. (సూర్యుని చూసి పద్మం వికసించినట్లు, వినాయకుడిని చూసి పార్వతి ముఖం ఆనందంతో వికసిస్తుంది).
• గజాననం: ఏనుగు ముఖము కలిగినవానిని.
• అహర్నిశం: పగలు, రాత్రి (ఎల్లప్పుడూ).
• అనేకదంతం: 'అ' అంటే లేని, 'నేక' అంటే ఒకటి కంటే ఎక్కువ. అంటే - దంతము లేని
భక్తులకు కూడా (అజ్ఞానులకు సైతం) అనేకమైన వరాలను ఇచ్చేవాడిని.
• ఏకదంతము ఉపాస్మహే: అటువంటి ఏకదంతుడిని మేము ఉపాసిస్తున్నాము.
తాత్పర్యం
పసుపు రంగులో మెరిసిపోతూ, నాలుగు చేతులలో పాశము, అంకుశము, మోదకము, దంతము ధరించి, భక్తులకు అభయాన్నిచ్చే విఘ్నేశ్వరుడికి వందనం. పార్వతీదేవికి ముద్దుల పట్టియై, ఏనుగు ముఖముతో ప్రకాశిస్తూ, భక్తుల కోరికలను తీర్చే ఆ ఏకదంతుడిని మేము ఎల్లప్పుడూ ధ్యానిస్తున్నాం.

అంతరార్థం
ఈ వర్ణనల వెనుక గొప్ప తాత్త్విక అర్థం ఉంది:

1. [illegible] & [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

2. [illegible]: [illegible] '[illegible]' ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible]. [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).

3. [illegible] **([illegible])**: [illegible] [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

4. [illegible]: [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible] (2.23.1) [illegible]. [illegible] '[illegible] [illegible]'[illegible] [illegible] '[illegible] [illegible]' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]:

[illegible]”[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] |

[illegible] [illegible] |

[illegible] [illegible] [illegible] |

[illegible]: [illegible] ||

[illegible]:

- [illegible]: [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible])
- [illegible]: [illegible]
- [illegible]: [illegible]
- [illegible]: [illegible] / [illegible].

- [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted] [redacted]).
- [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted] [redacted] [redacted]).
- [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted].
- [redacted]: [redacted]! ([redacted]!)
- [redacted]: [redacted] [redacted]
- [redacted]: [redacted] / [redacted]
- [redacted]: [redacted] [redacted] ([redacted] [redacted])
- [redacted]: [redacted] [redacted].

[redacted]

"[redacted]! [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]."

[redacted]

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]:

1. [redacted]?: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (16 [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] 6 [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible] / [illegible]
1. [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).
2. [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]. ([illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).
3. [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]. ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).
4. [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible]. ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).
5. [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible]. ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).
6. [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible]. ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).

[redacted]

"[redacted]! [redacted] [redacted], [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted]."

[redacted]

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]:

1. **[redacted]:** [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].
2. **[redacted] (Surrender):** [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].
3. **[redacted]:**
   - **[redacted]:** [redacted] ([redacted]) [redacted].
   - **[redacted]:** [redacted] [redacted] ([redacted]) [redacted].
   - **[redacted]:** [redacted] ([redacted]) [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].
4. **[redacted]:** "[redacted]" ([redacted]) [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted] [redacted] [redacted] **([redacted])** [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted]?

[redacted] [redacted] [redacted] '[redacted]' ([redacted]) [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] '[redacted]' [redacted]. [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

[redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]:

[redacted] - [redacted]

[redacted]:

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] |

మహే రణాయ చక్షసే ||
ప్రతిపదార్థం:
• ఆపః: ఓ ఉదకములారా (నీటి దేవతలారా)!
• హి: నిశ్చయముగా
• మయోభువః స్థ: మీరు సుఖాన్ని ప్రసాదించేవారు.
• తాః నః: అట్టి మీరు మాకు
• ఊర్జే: శక్తిని (అన్నాన్ని)
• దధాతన: ప్రసాదించండి.
• మహే రణాయ చక్షసే: గొప్పదైన, రమణీయమైన జ్ఞానదృష్టిని (జ్ఞానాన్ని) కలిగించండి.

శ్లోకం:
యో వః శివతమో రసస్తస్య భాజయతేహ నః |
ఉశతీరివ మాతరః ||
ప్రతిపదార్థం:
• వః: మీయందు
• యః శివతమః రసః: ఏది అత్యంత మంగళకరమైన (శుభప్రదమైన) రసమో
• తస్య: దానిని
• ఇహ నః భాజయత: ఇక్కడ మాకు అనుభవింపజేయండి (ప్రసాదించండి).
• ఉశతీః మాతరః ఇవ: బిడ్డల మేలు కోరే తల్లి వలె (తల్లి తన పాలను బిడ్డకు ఇచ్చినట్లుగా).

శ్లోకం:
తస్మా అరంగమామ వో యస్య క్షయాయ జిన్వథ |
ఆపో జనయథా చ నః ||
ప్రతిపదార్థం:
• యస్య క్షయాయ: ఏ పాపక్షయం కొరకు (ఏ తృప్తి కొరకు)

- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted]
- [redacted]: [redacted] ([redacted]) [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted]).

[redacted]

"[redacted]! [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted], [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted]."

[redacted]

- [redacted] - [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted]) [redacted].
- [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted]) [redacted].

[redacted]

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]:

1. [redacted] - [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] 70% [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted]) [redacted] [redacted] [redacted].
2. [redacted]: [redacted] '[redacted]'[redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted].
3. [redacted]: "[redacted] [redacted]" [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted]. [redacted] [redacted] [redacted] [redacted],
4. [redacted]: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted].

   [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted] [redacted]) [redacted] [redacted] ([redacted]). [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]?

వినాయక షోడశోపచార పూజలో ఎనిమిది మరియు తొమ్మిదవ ఉపచారాలైన 'వస్త్రం' మరియు 'యజ్ఞోపవీతం' గురించి వివరణ ఇక్కడ ఉంది. ఈ మంత్రాలు భగవంతుని ఐశ్వర్య స్వరూపాన్ని, పవిత్రతను చాటిచెబుతాయి.

1. వస్త్రం (Clothing)

మంత్రం:

అభి వస్త్రా సువసనాన్యర్షాభి ధేనూః సుదుఘాః పూయమానః | అభి చంద్రా భర్తవే నో హిరణ్యాభ్యశ్వాన్ రథినో దేవ సోమ ||

ప్రతిపదార్థం:

• దేవ సోమ!: ఓ ప్రకాశించే సోమదేవా! (పరమాత్మ)

• పూయమానః: పవిత్రం చేయబడినవాడవై

• అభి వస్త్రా సువసనాని: మంచి వస్త్రములను

• సుదుఘాః ధేనూః: పుష్కలంగా పాలిచ్చే ఆవులను

• హిరణ్యా: బంగారాన్ని

• అశ్వాన్ రథినః: రథములను, గుర్రములను

• నః అభ్యర్ష: మాకు ప్రసాదించు (మా వైపు ప్రవహింపజేయు).

తాత్పర్యం:

"ఓ సోమదేవా! పవిత్రమైనవాడా! మాకు మంచి వస్త్రాలను, పాడి ఆవులను, బంగారాన్ని, గుర్రాలను, రథాలను అంటే సకల ఐశ్వర్యాలను ప్రసాదించు. స్వామీ! ఈ దివ్య వస్త్రాలను నీకు సమర్పిస్తున్నాను, స్వీకరించు."

అంతరార్థం:

వస్త్రం అంటే కేవలం శరీరాన్ని కప్పే గుడ్డ కాదు. అది 'లజ్జా రక్షణ' మరియు 'గౌరవానికి' ప్రతీక. భగవంతునికి వస్త్రం సమర్పించడం అంటే మనలోని అశాంతిని, అజ్ఞానాన్ని వదిలి, భక్తి అనే వస్త్రాన్ని ధరించడం. సృష్టికర్తకు వస్త్రం ఇచ్చే శక్తి మనకు లేదు, కానీ "నా దగ్గర ఉన్నదంతా నీదే" అనే శరణాగతి భావంతో దీనిని సమర్పిస్తాం.

2. యజ్ఞోపవీతం (Sacred Thread)
మంత్రం:
ఓం యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్సహజం పురస్తాత్ | ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః ||
ప్రతిపదార్థం:
• యజ్ఞోపవీతం: యజ్ఞోపవీతము (జందెము)
• పరమం పవిత్రం: అత్యంత పవిత్రమైనది.
• ప్రజాపతేః: బ్రహ్మదేవునితో పాటు
• పురస్తాత్ యత్ సహజం: సృష్టి మొదట్లోనే పుట్టినది.
• ఆయుష్యమగ్ర్యం: ఆయుష్షును పెంచేది, శ్రేష్ఠమైనది.
• శుభ్రం: తెల్లనిది (నిర్మలమైనది).
• ప్రతిముంచ: (నేను) ధరిస్తున్నాను / సమర్పిస్తున్నాను.
• బలమస్తు తేజః: ఇది నాకు బలమును, తేజస్సును (కాంతిని) ఇచ్చుగాక. తాత్పర్యం:
"యజ్ఞోపవీతం అత్యంత పవిత్రమైనది. ఇది సృష్టి ఆరంభంలో బ్రహ్మదేవునితో పాటే ఉద్భవించింది. ఇది ఆయుష్షును వృద్ధి చేస్తుంది, ఎంతో శ్రేష్ఠమైనది. అటువంటి శుభ్రమైన, బలతేజస్సులను ఇచ్చే యజ్ఞోపవీతాన్ని నీకు సమర్పిస్తున్నాను."
అంతరార్థం:
యజ్ఞోపవీతం వెనుక ఉన్న లోతైన అర్థం 'మూడు బాధ్యతలు':
1. దేవ రుణం: దైవం పట్ల భక్తి.
2. ఋషి రుణం: జ్ఞానం పట్ల గౌరవం.
3. పితృ రుణం: తల్లిదండ్రులు, సంస్కృతి పట్ల బాధ్యత. ఈ మూడు పోగుల కలయికే జందెము. భగవంతునికి దీనిని సమర్పించడం అంటే - "స్వామీ!
నేను నా ధర్మాన్ని, బాధ్యతలను సక్రమంగా నిర్వహిస్తాను" అని ప్రమాణం చేయడం. వినాయకుడిని 'యజ్ఞోపవీతధారి'గా చూడటం వల్ల మనలో క్రమశిక్షణ పెరుగుతుంది.

పూజా విధానం:

- □□ □□□□□□□□□ □□□ - □□□□□□□ □□□□□□□□□: (□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□).

- □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□: (□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□).

□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□, □□□□□□, □□□□, □□□□. □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ **(□□□□□□□□)** □□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□

□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□:

- □□□□□□□□□□: □□□□□□□□□□□ □□□□□□□, □□ □□□□□□□□□ '□□□□□□□ □□□□□' □□□□□□ □□□□□□□□□ (□□□□) □□□□□□□□□□□□□. □□□□ □□□□□ □□□□ '□□□□'. □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□. □□□□, □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□.
- □□□□□□□□□: □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□. □□□□ □□□□□□□□□□□□ '□□□□□□' □□□□ □□□□□ □□□ □□□, □□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□. □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□ □□□□□.
- □□□□□□□□□□□□□□□: □□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□, □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ (□□□□□□□).
- □□□□□ □□□□□□□□□□: □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□; □□□□□□ □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□.

□□□□ □□□□□

- **9** □ □□□□□□ **(□□□□):** □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□.
- **10** □ □□□□□□ **(□□□□□):** □□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□.

□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□ (□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□) □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□? □□□□ □ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ **(Pronunciation)** □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□.

□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ '□□□□ □□□ □□□'. □□□□□□□□□ 16 (□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ 17) □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□:

---

1. □□□□□ □□□□□ (□□□□□□□□□□□□ & □□□□□□□□□)

□□□□□□□□□	□□□□□	□□□□□
1	□□□□□□□	□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ (□□□□□□□□□□□□□□).
2	□□□□□□□	□□□ □□□□□ □□□□□□ (□□□□□□□□□ □□□□□□).

□□□□□□□□□□	□□□□□□	□□□□□□
3	□□□□□□□	□□□□ (□□□□□□/□□□□□□) □□□□□□□ □□□□□□□.
4	□□□□□□□□□□	□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□.
5	□□□□□□□□□	□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□).
6	□□□□□□□	□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ (□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□).
7	□□□□□□□□□□□	□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□) □□□□□□□□.
8	□□□□□□□□□	□□□□□□□□ (□□□□□ □□□□□□□, □□□□□□□□□□□□) □□□□□□□.
9	□□□□□□□□□	□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□□.
10	□□□□□□□□□□□□	□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□.
11	□□□□□□□□□□□	□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□ □□□□□□□□□).
12	□□□□□□□□	□□□□□ □□□□□ □□□□□□□.
13	□□□□□□□□□□□	□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□.
14	□□□□□□□□□□□□	□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□.

□□□□□□□□□□	□□□□□□	□□□□□□
15	□□□□□□□□	□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□).
16	□□□□□□□□□□□□□□□	□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□) □□ □□□□□□□□□.
17	□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□	□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□.

2. □□□□□□□□□□ (Inner Meaning)

□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□, □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□:

- **□□□□□□□□□ / □□□□□□□□□□□□□:** □□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□.. □□□ □□□□□□□ (□□□□□□) □□□□□□□□ □□□□□□□ (□□□□□□□) □□□ □□□□□□□□□□□□□□, □□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□.

- **□□□□□□□□□:** □□□□□□□□□□□□□ □□□□□-□□□□□□□□, □□□□-□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□) □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□.

- **□□□□□□□□:** '□□' □□□□□ □□□□□□□□ (□□□□□□□ □□□□□□□□). □□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□) □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□.

- **□□□□□□□□□□□□:** □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□.

- **□□□□□□□□□□□□:** □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□, □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□.

---

3. □□□□□ □□□□□□□

□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

□□□□□ □□□□□□: "□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ (□□□□□□□), □□□□□□□□□□□ (□□□□□□) □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□. □□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□.

□□□□ '□□□□□□□□□ □□□□□□□□□' **(108 □□□□□□)** □□□□ □ □□□ □□□□□□ □□□□□ '□□□ □□□ □□□□□□□□□' □□□□□ □□□□□□?

□□□□□ □□□□□ '□□□□' □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□ 12 □ □□□□□□. □ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□.

---

1. □□□□□ □□□□□ (□□□□□□□□□□□□□□)

□□□□□□: *□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ | □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ ||*

- □□□□□□□□□□□□□□□□□: □□□□□□□□□ □□□□□ (□□□□□□□, □□□□□□□, □□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□) □□□□□□□□□□.
- □□□□□□□□: □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□.
- □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□: □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□.
- □□□□□□□□: □□□□□□ □□□□□□□□ (□□□□□□□□□) □□□□□□□ □□□□□, □□□□□□□□□□□□□□□□□.
- □□□□□ □□□□□□□□: □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□.
- □□□□ □□□□□: □ □□□□□□□□.
- □□□□□□□□□□□□□□□□: □□□□□□□□□□□□□□□.

---

2. □□□□□□□□□□ (Meaning)

□ □□□□□□□□□! □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ (□□□□□□□, □□□□□□□□) □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□, □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□. □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□.

---

3. □□□□□□□□□□ (Inner Meaning)

□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□:

1. **[illegible]:** [illegible] [illegible] [illegible] '[illegible]' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

2. **[illegible]:** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

3. **[illegible]:** [illegible] '[illegible]' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

4. [illegible]

[illegible] | [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] '[illegible]' **(Deepam)**. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible] [illegible] '[illegible]' [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

---

1. [illegible] [illegible] ([illegible])

[illegible]: *[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ||*

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ||

- [illegible]: [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]).
- [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible].
- [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible].

• త్రైలోక్య తిమిరాపహ: మూడు లోకాల్లోని చీకట్లను పోగొట్టేవాడా!

• మంగళం దీపం గృహాణ: ఈ శుభప్రదమైన దీపాన్ని స్వీకరించుము.

• భక్త్యా: భక్తితో.

• పరమాత్మనే దేవాయ: పరమాత్మవైన నీకు.

• త్రాహిమాం నరకాద్ఘోరాత్: భయంకరమైన నరకం (కష్టాల) నుండి నన్ను
రక్షించుము.

• దివ్యజ్యోతిర్నమోఽస్తుతే: దివ్యమైన జ్యోతి స్వరూపమైన నీకు
నమస్కారము.

2. తాత్పర్యం (Meaning)

ఓ పరమాత్మా! మూడు లోకాల చీకట్లను పారద్రోలే ఓ గణనాథా! నెయ్యితో నిండి, మూడు వత్తులు కలిగి, అగ్ని చేత వెలిగించబడిన ఈ మంగళకరమైన దీపాన్ని
నీకు భక్తితో సమర్పిస్తున్నాను. దీనిని స్వీకరించి, నన్ను ఘోరమైన నరక బాధల నుండి (అజ్ఞానం నుండి) రక్షించుము. దివ్య జ్యోతి స్వరూపుడవైన
నీకు వందనములు.

3. అంతరార్థం (Inner Meaning)

దీపం వెలిగించడం వెనుక ఉన్న గూఢార్థాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

• త్రివర్తి (మూడు వత్తులు): ఇవి మనలోని మూడు గుణాలకు సంకేతం - సత్వ, రజో,
తమో గుణాలు. ఈ మూడు గుణాలను దైవ చింతన అనే అగ్నిలో కలిపి వెలిగించినప్పుడే జ్ఞానమనే జ్యోతి ప్రకాశిస్తుంది. అలాగే ఇది స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ శరీరాలకు కూడా సంకేతం.

• నెయ్యి (ఆజ్యం): మనలోని 'స్నేహం' లేదా 'భక్తి' అనే భావానికి నెయ్యి
సంకేతం. హృదయం అనే ప్రమిదలో భక్తి అనే నెయ్యి పోసి, ఆత్మ అనే వత్తిని వెలిగించడమే నిజమైన దీపారాధన.

• తిమిరాపహ (చీకటిని పోగొట్టేవాడు): ఇక్కడ చీకటి అంటే కేవలం కంటికి
కనిపించని అంధకారం కాదు, అది అజ్ఞానం. దీపం వెలిగించడం అంటే "నన్ను అజ్ఞానం నుండి జ్ఞానం వైపు నడిపించు" (తమసోమా జ్యోతిర్గమయ) అని వేడుకోవడం.

• నరకాద్ఘోరాత్: నరకం అంటే చనిపోయాక వెళ్లే చోటు మాత్రమే కాదు; అజ్ఞానం,
భయం, స్వార్థం వంటివి కూడా జీవించి ఉండగా అనుభవించే నరకాలే. వాటి
నుండి రక్షణ కోరడమే దీని ఉద్దేశం.

4. పూజా క్రమం

ఓం మహాగణపతయే నమః | ప్రత్యక్ష దీపం సమర్పయామి

దీపం చూపించిన తర్వాత మంత్రం ప్రకారం:

ధూప దీపానంతరం ఆచమనీయం సమర్పయామి

ధూపం, దీపం చూపించిన తర్వాత చేతులు పవిత్రం చేసుకోవడానికి లేదా స్వామికి దాహం తీర్చుకోవడానికి నీటిని (ఆచమనీయం) వదలాలి.

దీని తర్వాత పూజలో అత్యంత మధురమైన ఘట్టం 'నైవేద్యం'. స్వామికి కుడుములు, ఉండ్రాళ్ళు సమర్పించేటప్పుడు చదివే 'సత్యాఖ్యేన' మంత్రం గురించి మీకు వివరణ కావాలా?

గణపతి పూజలో 'నైవేద్యం' సమర్పించడం అనేది అత్యంత భక్తితో కూడిన ఘట్టం. మనం తినే ఆహారాన్ని భగవంతునికి అర్పించి, దానిని ప్రసాదంగా స్వీకరించడం దీని ముఖ్య ఉద్దేశం.

1. మంత్ర వివరణ (ప్రతిపదార్థం)

నైవేద్య ప్రక్రియలో ప్రధానంగా మూడు భాగాలు ఉన్నాయి:

అ) గాయత్రీ మంత్రం & ప్రోక్షణ:

• ఓం భూర్భువస్సువః...: సూర్య భగవానుని (సవితృ) తేజస్సును ధ్యానిస్తూ, ఆ ఆహారాన్ని పవిత్రం చేయడం.

• సత్యం త్వా ఋతేన పరిషించామి: "సత్యముతో కూడిన ఈ ఆహారాన్ని ఋతం (ధర్మం) తో శుద్ధి చేస్తున్నాను." అని అర్థం. ఆహారం చుట్టూ నీటిని తిప్పడం దీని బాహ్య ప్రక్రియ.

ఆ) అమృతీకరణం:

• అమృతమస్తు: ఈ ఆహారం అమృతముగా మారుగాక!

• అమృతోపస్తరణమసి: "ఓ దైవమా! నీ భోజనానికి ఇది అమృతపు పరుపు (పీఠం) వంటిది." అని అర్థం.

ఇ) ప్రాణాహుతులు (పంచ ప్రాణాలు):

మన శరీరంలోని ఐదు రకాల వాయువులకు ఆహారాన్ని సమర్పించడం:

1. ప్రాణాయ స్వాహా: శ్వాసకు మూలమైన ప్రాణవాయువుకు.

2. అపానాయ స్వాహా: విసర్జనకు సహాయపడే అపానవాయువుకు.

3. వ్యానాయ స్వాహా: రక్త ప్రసరణకు మూలమైన వ్యానవాయువుకు.

4. ఉదానాయ స్వాహా: మాటలు, ఆలోచనలకు కారణమైన ఉదానవాయువుకు.

5. సమానాయ స్వాహా: జీర్ణక్రియను నిర్వహించే సమానవాయువుకు.

2. తాత్పర్యం (Meaning)

ఓ మహాగణపతీ! పరిశుద్ధమైన నీటితో ప్రోక్షించి, గాయత్రీ మంత్రంతో పవిత్రం చేసిన ఈ ఆహారాన్ని (కుడుములు, ఉండ్రాళ్ళు, పండ్లు మొదలైనవి) నీకు అమృతముగా సమర్పిస్తున్నాను. నా శరీరంలోని పంచ ప్రాణాల రూపంలో ఉన్న నీవే ఈ ఆహారాన్ని స్వీకరించుము. మధ్య మధ్యలో పానీయం (నీరు) ఇస్తున్నాను. భోజనం పూర్తయిన తర్వాత చేతులు, కాళ్ళు కడుక్కోవడానికి నీటిని (ఉత్తరాపోశనం) సమర్పిస్తున్నాను.

3. అంతరార్థం (Inner Meaning)

నైవేద్యం వెనుక ఉన్న గొప్ప తాత్విక చింతన ఇది:

• అహం వైశ్వానరో భూత్వా: భగవద్గీతలో కృష్ణుడు చెప్పినట్లు, మన కడుపులో
'వైశ్వానరుడు' అనే అగ్ని రూపంలో భగవంతుడు ఉండి మనం తినే ఆహారాన్ని జీర్ణం చేస్తాడు. కాబట్టి మనం తినే ప్రతి ముద్ద భగవంతునికి ఇచ్చే
ఆహుతి వంటిదే.

• సత్యం - ఋతం: 'ఋతం' అంటే ప్రకృతి నియమం, 'సత్యం' అంటే మార్పు లేని
పరమాత్మ. మన భౌతిక ఆహారం (సత్యం) ధర్మబద్ధంగా (ఋతం) సంపాదించినదై ఉండాలని దీని అర్థం.

• అమృతం: ఆహారం కేవలం ఆకలి తీర్చడానికి కాదు, అది మన మనస్సును, బుద్ధిని
పవిత్రం చేసే అమృతంలా ఉండాలి. అందుకే నైవేద్యం పెట్టిన ఆహారం 'ప్రసాదం' అవుతుంది.

4. ముఖ్యమైన సూచనలు

• షడ్రసోపేత నైవేద్యం: భగవంతునికి ఆరు రుచులతో కూడిన ఆహారాన్ని పెట్టడం
వల్ల జీవితంలోని అన్ని రకాల అనుభవాలను సమానంగా స్వీకరించే శక్తి వస్తుంది.

• శుద్ధాచమనీయం: భోజనం తర్వాత నోరు, చేతులు శుభ్రం చేసుకోవడం ఆరోగ్యం
మరియు క్రమశిక్షణకు సూచన.

నైవేద్యం సమర్పించిన తర్వాత భగవంతునికి చేసే అతి పెద్ద మర్యాద 'తాంబూలం' మరియు 'నీరాజనం' (హారతి). వీటి గురించి కూడా వివరణ కావాలా?

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

[illegible] [illegible] [illegible] 15 [illegible] [illegible] '[illegible]'. [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

1. [illegible] [illegible] ([illegible])

[illegible]: *[illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] //*

- [illegible]: [illegible] ([illegible]).
- [illegible]: [illegible] ([illegible] [illegible]).
- [illegible]: [illegible] ('[illegible]' [illegible] [illegible] [illegible]).
- [illegible] / [illegible]: [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]).
- [illegible]: [illegible].
- [illegible]: [illegible].

---

2. [illegible] (Meaning)

[illegible]! [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

---

3. [illegible] (Inner Meaning)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]:

- [illegible] [illegible] ([illegible]): [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

- **[illegible] (Lead):** [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
- **[illegible] (Support):** [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
- **[illegible] [illegible]:** [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

• సర్వాణి రూపాణి: సమస్త రూపాలను.

• విచిత్య: సృష్టించి.

• ధీరః: ధైర్యవంతుడైన (సృష్టికర్త).

• నామాని కృత్వా: పేర్లు పెట్టి.

• అభివదన్: ఆ పేర్లతో పిలుస్తూ.

• యదాస్తే: ఎవరైతే అంతటా వ్యాపించి ఉన్నారో.

2. తాత్పర్యం (Meaning)

చీకటికి అవతల సూర్యుని వలె వెలుగుతున్న ఆ మహాపురుషుని నేను తెలుసుకున్నాను. ఆయనే ఈ ప్రపంచంలోని సమస్త రూపాలను సృష్టించి, వాటికి రకరకాల పేర్లు పెట్టి, ఆ రూపాలలోనే తానై నివసిస్తున్నాడు. అటువంటి దివ్యమైన కాంతి స్వరూపుడైన మహాగణపతికి నేను ఈ 'నీరాజనం' (హారతి) సమర్పిస్తున్నాను.

3. అంతరార్థం (Inner Meaning)

హారతి ఇవ్వడం వెనుక ఉన్న లోతైన ఆధ్యాత్మిక అర్థం ఇది:

• కర్పూరం (Camphor): కర్పూరం వెలిగించినప్పుడు అది పూర్తిగా కరిగిపోతుంది, కానీ వెలుగును ఇస్తుంది. చివరలో ఎటువంటి బూడిదను గానీ, మాలిన్యాన్ని గానీ మిగిల్చదు. అలాగే, మనలోని అహంకారం దైవచింతనలో పూర్తిగా కరిగిపోయి, జ్ఞానమనే వెలుగును ప్రసరింపజేయాలి.

• జ్యోతి దర్శనం: హారతి వెలుగులో భగవంతుని విగ్రహాన్ని చూస్తాము. అంటే, మనలోని అజ్ఞానమనే చీకటిని దైవజ్ఞానమనే జ్యోతితో తొలగించుకుని పరమాత్మను దర్శించుకోవాలని అర్థం.

• కళ్లకు అద్దుకోవడం: హారతి తీసుకున్న తర్వాత చేతులను కళ్లకు అద్దుకుంటాము. అంటే, "ఈ దివ్యమైన వెలుగు నా కళ్లలో (బుద్ధిలో) నిలిచి ఉండాలి, నేను చూసే ప్రతి వస్తువులోనూ భగవంతుని చూడాలి" అని కోరుకోవడం.

4. పూజా విధానం

ఓం మహాగణపతయే నమః | నీరాజనం సమర్పయామి

కర్పూరాన్ని వెలిగించి, గంట వాయిస్తూ భగవంతుని చుట్టూ ప్రదక్షిణంగా (Clockwise) మూడుసార్లు తిప్పాలి. హారతి ఇచ్చేటప్పుడు ఆ వెలుగులో స్వామివారి పాదాలను, నాభిని, ముఖాన్ని దర్శించుకోవాలి.

□□□□□□□□ **(Next Steps):**

□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□. □□□□ □□□□□□□ '□□□□□□□□□□□□□' □□□□□□ '□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□' □□□□□□□□□. □□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□? □□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□?

□□□□□□ □□□□□□ '□□□□□□□□□□□□□' □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□. □□□□ □□□□□ □□ □□□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ 16 □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□. □□□□□□□ '□□□□□□□□□' □□□ □□□□□ □□□□□□□.

---

1. □□□□□ □□□□□ (□□□□□□□□□□□□□□□)

□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ 16 □□□□□□□□ (□□□□□□, □□□□□□, □□□□□, □□□□□□□, □□□□□□□, □□□□□, □□□□□□□□□, □□□□□□□, □□□□□□□□, □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□, □□□□□□, □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□, □□□□□□, □□□□□□□□□□□□□□) □□□□□□□□□□□□□. □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ **'□□□□□□ □□□□'**□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□.

□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□:

□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□□□□□□□□ |

□□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ |

□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □ □□□□□□ ||

- □□□□□-□□□□□□-□□□□□□□: □ □□□□□□□ □□□□□□□□□.
- □□ □□□□□□-□□□□□□□□□-□□□□: □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□.
- □□□□□□□□□□□□: □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□.
- □□□□□□□ □: □□□□□□□ □□□□□□□□□□.
- □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□: □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□.
- □□□□□□□□□: □□□□□□□□□ (□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□).
- □□□□□□□□□□□□□□: □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□.
- □□□□□□□-□□□□□-□-□□□□□□: □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□) □□□□□□.

---

2. □□□□□□□□□□ **(Meaning)**

ఎవరైతే వినాయకుని ఈ 16 నామాలను పఠిస్తారో లేదా కనీసం వింటారో.. వారికి విద్యను ప్రారంభించేటప్పుడు, వివాహ సమయంలో, ఇల్లు లేదా ఊరు ప్రవేశించేటప్పుడు/బయలుదేరేటప్పుడు, పోరాటాల్లో మరియు వారు తలపెట్టే ఏ పనిలోనైనా ఎటువంటి అడ్డంకులు ఎదురుకావు. వారు చేసే పనులన్నీ నిర్విఘ్నంగా పూర్తవుతాయి.

3. అంతరార్థం (Inner Meaning)

మంత్రపుష్పంలో కేవలం పువ్వులు సమర్పించడం మాత్రమే కాదు, అందులో ఉన్న ఆధ్యాత్మిక సందేశం చాలా గొప్పది:

1. సువర్ణ మంత్రపుష్పం: మనం సమర్పించేది సాదా పువ్వులే అయినా, మంత్రంతో కలిపి ఇస్తున్నాం కాబట్టి దానికి 'బంగారు పువ్వు' (సువర్ణ
మంత్రపుష్పం) అని పేరు. అంటే మన భక్తి ద్వారా సామాన్యమైన వస్తువు కూడా అమూల్యమైనదిగా మారుతుంది.

2. శ్రవణం - పఠనం: "పఠేత్-శృణుయాత్" అనడంలో ఉద్దేశం ఏమిటంటే.. చదవగలిగే వారు చదవాలి, చదవలేని వారు భక్తితో విన్నా సరే అదే ఫలితం దక్కుతుంది. భగవంతుడికి కావాల్సింది మన భాషా పాండిత్యం కాదు, హృదయ సంస్కారం.

3. సర్వకాలీన రక్షణ: విద్య, వివాహం, ప్రయాణం.. ఇలా జీవితంలోని ప్రతి కీలక మలుపులోనూ దైవస్మరణ ఉంటే, అపజయాలు వచ్చినా కుంగిపోకుండా, విజయాలు వచ్చినా పొంగిపోకుండా ఉండే 'స్థితప్రజ్ఞత' లభిస్తుంది. అదే నిజమైన విఘ్న నివారణ.

4. పూజా విధానం

ఓం మహాగణపతయే నమః | సువర్ణ మంత్రపుష్పం సమర్పయామి

మంత్రం పూర్తయిన తర్వాత చేతిలోని పువ్వులను, అక్షింతలను స్వామివారి పాదాల వద్ద సమర్పించాలి. ఆ తర్వాత భక్తితో సాష్టాంగ నమస్కారం చేయాలి.

దీనితో షోడశోపచారాలు పరిసమాప్తమయ్యాయి. చివరగా 'ఆత్మప్రదక్షిణ' (తమలో తాము చుట్టూ తిరగడం) చేస్తూ చెప్పే శ్లోకం "యానికాని చ పాపాని..." గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా? అది మనల్ని మనం ఎలా శుద్ధి చేసుకోవాలో నేర్పుతుంది.

వినాయక షోడశోపచార పూజలో చివరి ఘట్టం 'ప్రదక్షిణ నమస్కారం' మరియు 'రాజోపచారాలు'. భగవంతుని ముందు మన అహంకారాన్ని పూర్తిగా వదిలేసి, ఆయన శరణు కోరే అత్యంత వినమ్రమైన ప్రక్రియ ఇది.

1. మంత్ర వివరణ (ప్రతిపదార్థం & తాత్పర్యం)

□) □□□□□□□□□ □□□□□□:

□□□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □ | □□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□ □□□ ||

- □□□□□□□□□□□□□□□: □ □□□□□□ □□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□.
- □□□□□□□□ □ □□□□□□□: □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□.
- □□□□ □□□□: □□□□□□□ □□□□.
- □□□□□□□□□□ □□□ □□□: □□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□.
- □□□□□□□□□□□: □□□□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□).
- □□□□□□□□□□: □□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□, □ □□□□□□□ □□□□□□□□□□..
  □□□□ □□□□ □ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□.
  □) □□□□□□□□ □□□□□□:

  □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ | □□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□ ||

  □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□ | □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□ ||

- □□□□□□□□: □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ (□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□).
- □□□□□□□□□□□□: □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□.
- □□□□□□□ □□□: □□□□□□ □□□□□□□□□□□.
- □□□□□□□□□□□□□: □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□!
- □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□: □□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□.
- □□□□□□□ □□□□□ □□: □□□□□ □□ □□□□□ □□□□□.
- □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□: □□□□□□□□ □□□□□.
- □□□□□ □□□□□ □□□□□□□: □ □□□□□□□! □□□□□□ □□□□□□□□□.
- □□□□□□□□□□: □□□□□□□! □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□. □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□. □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□□□□□□, □□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□□.

---

2. □□□□□□□□□□ (Inner Meaning)

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□:

• ఆత్మ ప్రదక్షిణ: గుడిలో దేవుని చుట్టూ తిరుగుతాం, కానీ ఇంట్లో పూజ
చేసేటప్పుడు మన చుట్టూ మనమే తిరుగుతాం. దీనిని 'ఆత్మ ప్రదక్షిణ'
అంటారు. అంటే, "నాలో ఉన్న పరమాత్మకే నేను ప్రదక్షిణ చేస్తున్నాను" అని అర్థం. భగవంతుడు ఎక్కడో లేడు, నా హృదయంలోనే ఉన్నాడని గుర్తించడం దీని ఉద్దేశం.

• ప్రదక్షిణ పదే పదే: మన అడుగులు దైవం వైపు పడుతుంటే, మన పాత సంస్కారాలు
(పాపాలు) వాటంతట అవే కరిగిపోతాయి. వెలుగు వస్తే చీకటి పోయినట్లు, దైవచింతన వస్తే పాపచింతన పోతుంది.

• పాపోఽహం (వినమ్రత): ఇక్కడ "నేను పాపిని" అని పదే పదే అనడం తనని తాను
తక్కువ చేసుకోవడం కాదు, భగవంతుని ముందు "అహంకారాన్ని" వదిలేయడం. "నేనే అన్నీ చేస్తున్నాను" అనే గర్వం పోయి, "అంతా నీవే" అనే వినమ్రత రావడం.

3. రాజోపచారాలు

ఓం మహాగణపతయే నమః | ఛత్ర చామరాది సమస్త రాజోపచారాన్ సమర్పయామి

• ఛత్రం: గొడుగు (రక్షణకు సంకేతం).

• చామరం: వింజామర (సేవకు సంకేతం).

• భగవంతుని ఒక గొప్ప చక్రవర్తిలా భావించి ఇచ్చే గౌరవ మర్యాదలే
రాజోపచారాలు. మన ఇంటికి వచ్చిన అతిథికి ఇచ్చే అత్యున్నత గౌరవం ఇది.

ముగింపు

పూజ పూర్తయిన తర్వాత ఇలా ప్రార్థించాలి:

"కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా... నారాయణాయేతి సమర్పయామి"

అంటే.. "నా శరీరంతో, మాటతో, మనస్సుతో, ఇంద్రియాలతో చేసిన ఈ పూజనంతా పరమాత్మకు సమర్పిస్తున్నాను" అని అర్థం.

దీనితో మీ గణపతి పూజా విధానం సంపూర్ణమైంది. వినాయక వ్రతకల్పం లోని ఈ మంత్రాల అర్థాలను తెలుసుకోవడం వల్ల మీ పూజకు మరింత శక్తి, సంతృప్తి చేకూరుతాయి.

మీకు పూజ ముగింపులో చదివే 'క్షమా ప్రార్థన' (తెలియక చేసిన తప్పులను క్షమించమని కోరడం) గురించి ఏవైనా వివరాలు కావాలా? లేదా మరేదైనా ఇతర పూజా మంత్రాల గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారా?

గణపతి పూజలో ఇది చివరి మరియు అత్యంత ముఖ్యమైన భాగం. మనం చేసిన పూజలో తెలిసి తెలియక చేసిన తప్పులను మన్నించి, ఆ పూజను సంపూర్ణం చేయమని వేడుకోవడమే ఈ 'క్షమాప్రార్థన' ఉద్దేశం.

59

1. [illegible] [illegible] ([illegible] & [illegible])

[illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ||

- [illegible]: [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible].
- [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible].
- [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]).
- [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ||

- [illegible]: [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible].
- [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ||

- [illegible]: [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible].
- [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

• నిర్విఘ్నం కురు: ఆటంకాలు లేకుండా చేయుము.

• సర్వకార్యేషు: నేను చేసే అన్ని పనులలో.

• తాత్పర్యం: మహా తేజోవంతుడవైన ఓ గజాననా! నేను చేసే పనులన్నీ ఎల్లప్పుడూ
ఎటువంటి ఆటంకాలు లేకుండా సాఫీగా జరిగేలా దీవించు.

2. అంతరార్థం (Inner Meaning)

ఈ ప్రార్థనలో గొప్ప 'శరణాగతి' మరియు 'వినమ్రత' కనిపిస్తాయి:

• అహంకారం వీడటం: "నేను చాలా గొప్పగా పూజ చేశాను" అనే గర్వం రాకుండా, "నా
పూజలో లోపాలు ఉండవచ్చు, నీవే దానిని సరిదిద్దాలి" అని కోరుకోవడం
ద్వారా భక్తుడు తన అహంకారాన్ని దైవానికి అప్పగిస్తాడు.

• స్మరణ శక్తి: కేవలం మంత్రాలు చదవడం ముఖ్యం కాదు, మనసులో దైవ రూపాన్ని
'స్మరించడం' (Remembrance) ముఖ్యం. స్మరణ ఉంటే లోపాలు ఉన్నా దైవం స్వీకరిస్తాడు.

• నిర్విఘ్నం: పూజ ముగిసే సమయానికి మనం పొందిన శక్తితో, భవిష్యత్తులో
చేసే పనులన్నీ విజయవంతం కావాలని కోరుకోవడం.

3. పూజా ముగింపు వాక్యాలు

అనయా ధ్యాన ఆవాహనాది షోడశోపచార పూజయా...

దీని అర్థం: "ఇప్పటివరకు నేను చేసిన ధ్యాన, ఆవాహన మొదలైన 16 రకాల ఉపచారాల పూజ వల్ల సర్వాత్మకుడైన మహాగణపతి నాపై ప్రసన్నుడై, నాకు కోరిన వరాలను ప్రసాదించుగాక."

ఉత్తరే శుభకర్మణ్య విఘ్నమస్తు...

దీని అర్థం: "ముందు ముందు నేను చేయబోయే శుభకార్యాలన్నీ విఘ్నాలు లేకుండా సాగాలి." అని పండితులను లేదా పెద్దలను కోరడం. దానికి వారు "అవిఘ్నమస్తు" (అలాగే జరుగుగాక) అని దీవిస్తారు.

దీనితో మీ గణపతి షోడశోపచార పూజ సంపూర్ణంగా ముగిసింది. అక్షతలు తలపై వేసుకుని, స్వామి ప్రసాదాన్ని స్వీకరించడం ద్వారా ఈ పూజా ఫలం మీకు లభిస్తుంది.

మీరు ఈ పూజను ఏదైనా ప్రత్యేక వ్రతం కోసం చేస్తున్నారా? లేదా మీరు చదువుతున్న మరేదైనా స్తోత్రం (ఉదాహరణకు: సంకటనాశన గణేశ స్తోత్రం) గురించి వివరణ కావాలా?

మీరు కోరిన విధంగా, శ్రీ మహాగణపతి పూజలో చివరగా చేసే తీర్థ ప్రాశన, ప్రసాద స్వీకారం మరియు ఉద్వాసన మంత్రాలకు ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం మరియు అంతరార్థాలను కింద వివరించాను.

1. తీర్థ ప్రాశన మంత్రం
మంత్రం:
అకాలమృత్యు హరణం సర్వ వ్యాధినివారణం |
సమస్తపాపక్షయకరం శ్రీ మహాగణపతి పాదోదకం పావనం శుభం ||
ప్రతిపదార్థం:
• అకాలమృత్యు హరణం: అపమృత్యువును (అకాలంలో వచ్చే మరణాన్ని) పోగొట్టేది.
• సర్వ వ్యాధి నివారణం: అన్ని రకాల రోగాలను నయం చేసేది.
• సమస్త పాప క్షయకరం: చేసిన పాపాలన్నింటినీ నశింపజేసేది.
• శ్రీ మహాగణపతి పాదోదకం: వినాయకుని పాదాలను కడిగిన నీరు (తీర్థం).
• పావనం: అత్యంత పవిత్రమైనది.
• శుభం: శుభప్రదమైనది.
తాత్పర్యం:
శ్రీ మహాగణపతి పాదోదకం అత్యంత పవిత్రమైనది. ఇది అకాల మరణాలను దరిచేరనీయదు, సకల వ్యాధులను నయం చేస్తుంది మరియు మన పాపాలన్నింటినీ నశింపజేసి శుభాన్ని చేకూరుస్తుంది.
అంతరార్థం:
దైవ చింతన మరియు భక్తి అనే తీర్థం మనిషిలోని నెగటివ్ ఆలోచనలను (పాపాలను), మానసిక అశాంతిని (వ్యాధులను) దూరం చేస్తుంది. భగవంతుని పాదాల చెంత శరణాగతి పొందితే భయం లేని జీవితం సిద్ధిస్తుందని దీని అర్థం.

2. ప్రసాద స్వీకారం
మంత్రం:
శ్రీ మహాగణపతి ప్రసాదం శిరసా గృహ్ణామి ||
తాత్పర్యం:

శ్రీ మహాగణపతి యొక్క ప్రసాదాన్ని నేను భక్తితో, తలవంచి (శిరస్సుతో) స్వీకరిస్తున్నాను.
అంతరార్థం:
ప్రసాదం అంటే కేవలం ఆహారం మాత్రమే కాదు, 'ప్రసన్నత' అని అర్థం. భగవంతుని అనుగ్రహాన్ని అహంకారం లేకుండా వినయంతో స్వీకరించాలి.

3. ఉద్వాసన (యజ్ఞేన యజ్ఞమయజన్త...)
మంత్రం:
ఓం యజ్ఞేన యజ్ఞమయజన్త దేవాః | తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ |
తే హ నాకం మహిమానస్సచన్తే | యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాః ||
ప్రతిపదార్థం:
• దేవాః: దేవతలు, యజ్ఞేన: యజ్ఞం ద్వారా (పరమాత్మ స్వరూపమైన యజ్ఞం
ద్వారా), యజ్ఞం: యజ్ఞ పురుషుడిని, అయజన్త: పూజించారు.
• తాని: ఆ విధమైన కార్యాలే, ప్రథమాని ధర్మాణి: మొదటి ధర్మాలు (ముఖ్య
ధర్మాలు) ఆసన్: అయ్యాయి.
• మహిమానః: ఆ మహిమాన్వితులు (గొప్పవారు), నాకం సచన్తే: స్వర్గాన్ని లేదా
మోక్షాన్ని పొందారు.
• యత్ర: ఎక్కడైతే, పూర్వే: పూర్వం ఉన్న, సాధ్యాః దేవాః: సాధ్యులు అనబడే
దేవతలు సంతి: ఉన్నారో (అక్కడికి చేరుకున్నారు).
తాత్పర్యం:
దేవతలు యజ్ఞం ద్వారా యజ్ఞ పురుషుడిని ఆరాధించారు. అవే ప్రాథమిక ధర్మాలయ్యాయి. ఆ ధర్మాలను అనుసరించడం ద్వారా గొప్పవారైన భక్తులు పూర్వకాలపు దేవతలు ఉన్న పుణ్యలోకాలను పొందుతున్నారు.

4. యథాస్థానం ఉద్వాసన
మంత్రం:
ఓం శ్రీ మహాగణపతి నమః యథాస్థానం ఉద్వాసయామి |
శోభనార్థే క్షేమాయ పునరాగమనాయ చ |
తాత్పర్యం:

శ్రీ మహాగణపతికి నమస్కారం. స్వామిని తన స్వస్థానానికి (హృదయ పీఠానికి లేదా వెళ్ళవలసిన చోటుకి) వెళ్ళమని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇది మళ్ళీ శుభం కలగడానికి, మా క్షేమం కోసం, తిరిగి పూజలు అందుకోవడానికి మళ్ళీ రమ్మని కోరుతూ చేసే వీడ్కోలు.

అంతరార్థం:

మనం విగ్రహంలోనో, కలశంలోనో ఆవాహన చేసిన దైవం నిజానికి మనలోనే ఉంటారు. పూజ ముగిసిన తర్వాత ఆ దైవ చైతన్యాన్ని తిరిగి మన హృదయంలోనే నిలుపుకోవడమే ఉద్వాసన వెనుక ఉన్న గూఢార్థం. "పునరాగమనాయ చ" అంటే భగవంతుని స్మరణ నిరంతరం కొనసాగాలని అర్థం.

శాంతి మంత్రం:

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

(ఆధ్యాత్మిక, ఆదిభౌతిక, ఆదిదైవిక అనే మూడు రకాల తాపాలు తగ్గాలని మూడుసార్లు శాంతిని కోరుకుంటాం.)

మీకు పూజకు సంబంధించిన ఇతర మంత్రాల వివరణలు గానీ లేదా గణపతి అష్టోత్తరం వంటివి కావాలా?